

MAGYAR LAP

Taxa postală plătită în
aprobării Dir. Gen. P.T.

BUL.
9-11.

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 228 (1670) szám * Vasárnap, 1937 november 7

Főmunkatárs:
dr Gyáriás Elemér

Károly király és Mihály nagyvajda átutazása Magyarországon

A magyar külügyminiszterium küldöttje rózsacsokrot nyújtott át a királynak a budapesti pályaudvaron

Budapestről jelentik: Károly király és Mihály nagyvajda, Prágából hazautazóban, péntek éjszaka, éjfél előtt néhány perccel, a Keleti pályaudvarra érkeztek. Ebből az alkalomból a pályaudvaron megjelent gr. Csáky István, követségi tanácsos, a külügyminiszterium kabinetfőnöke is br. Zichy Rubidó Iván, követségi titkár kíséretében, továbbá a román követség részéről Leonida ezredes, katonai attasé, Cristescu követségi titkár, Matararu kereskedelmi attasé és Balta Mózes sajtóattasé, akik mindnyájan az udvari váróteremben várták a vonat érkezését. A prágai gyors 24 perces késéssel futott be a pályaudvarra. Az utolsó két kocsi volt az udvari vonat két termeskocsija. Elsőnek Hiott, budapesti román ügyvivő szállott ki a termeskocsiból, aki a magyar határig, Szobig utazott Ófelsége elé. Az ügyvivő üdvözölte gr. Csáky Istvánt, majd elkísérte a király termeskocsijába. Csáky gróf a magyar kormány nevében üdvözölte a királyt, s rózsacsokorral és magyar gyümölcscsel kedveskedett

az uralkodónak, aki igen barátságosan, tíz percig beszélgetett a termeskocsiban Csáky gróffal. Éjfél után néhány perccel lekapcsolták a prágai szerelvényről a termeskocsikat, hogy a menetrend szerint induló bucaresti gyorshoz csatolják. Csáky István gróf ekkor elkészönt a királytól, aki igen szívélyesen bucsuzott el tőle. Ezután a termeskocsit áttolták a másik vágányra s indulás előtt a király megegyszer meleg bucsut intett Csáky grófnak a kocsi ablakából. Mély meghajlással bucsuztak a román követség tagjai, majd Csáky gróffal együtt elhagyták a pályaudvart. Amikor a termeskocsikat hozzacsatolták a bucaresti gyorshoz, Gál Kálmán helyettes állomásfőnök jelentkezett az uralkodónál és jelentette, hogy a vonat késés nélkül, menetrendszerűen indul. A király megköszönte a jelentést és kezdetfogott az állomásfőnökkel. A vonat 12 óra 25 perckor menetrendszerűen elindult Bucaresti felé.

A kilenchtalmi értekezlet vitája a japánok visszautasító válaszáról

Bizonytalanság a békeközvetítés körül. — Híresztelés a hadüzenetről

Brüsszélből jelentik: A kilenchtalmi értekezlet pénteki ülésén Spaak ismertette annak a jegyzéknek a tervezetét, amelyet a kilenchtalmi értekezlet a japánokhoz intéz. A Havas jelentése szerint a jegyzék tulajdonképpen válasznak van szánva arra az indoklásra, amelyet Japán az értekezletre szóló meghívás visszautasításához fűzött. A jegyzék vázlatos tartalma a következő:
A kilenchtalmi szerződés lehetővé teszi, hogy amennyiben a felmerült kérdések szükségessé teszik, az aláíró hatalmak valamennyi szerződés fél kívánságára aszmeccserére üljenek össze. A brüsszeli értekezletet ezen az alapon hívták össze. Nem helytálló tehát a japán kormányának az a véleménye, hogy a kilenchtalmi értekezleten részvevő államok többsége követi van a Népszövetség határozatához, mert ez az államok közül nem mindenik tagja a Népszövetségnek. A konferencia kizárólag a kilenchtalmi egyezmény a apján folytatta tárgyalásait és célja nem egyéb mint az, hogy tisztázzon bizonyos kérdéseket és megkönnyítse a távolkeleti viszony elintézését.

JAPAN HÁBORUT ÜZEN? — TOKIO CAFOL

Brüsszélből jelentik: Pénteken olyan hírek keringtek brüsszeli diplomáciai körökben, hogy Japán végleg elhatározta minden brüsszeli közvetítő kísérlet visszautasítását és — hogy minden nemzetközi fáradozásnak elejét vegye — a legrövidebb időn belül hivatalosan is megüzenni a háborút Kinának.

Tokióból jelentik: A japán kormány közlése szerint nem felel meg a valóságnak az

a hír, mely szerint a japán kormány elhatározta volna, hogy hadat üzen Kinának.

A NÉMETEK SZEREPE A BÉKEKÖZVETÍTÉS-BEN — ANGOL—AMERIKAI—BELGA—FRANCIA HATÁROZATI JAVASLAT KÉSZÜL

Brüsszélből jelentik: Wellington-Coo, kínai főmegbízott kijelentette, hogy nincs tudomása arról az állítólagos közvetítő ajánlatról, amelyet Németország tett volna a távolkeleti viszály ügyében.

Berlinből jelentik: Itteni diplomáciai körökben továbbra is tartja magát az a hír, hogy Hitler közvetíténi kíván Japán és Kína között. A német kormány képviselője kijelentette, hogy ez a hír kísérleti léggömb.

Más hírek szerint Hitler még biztosítékot kapott volna a harcban álló felektől, hogy a német kezdeményezést kedvezően és barátságosan fogadják. A berlini kínai és japán nagykövetség cáfolja, hogy Németország bármilyen biztosítékot kapott volna. A nagykövetségek tudomása szerint ilyen közvetítő ajánlat még nem is történt.

Brüsszélből jelentik: Belgium, Franciaország, Anglia és az Egyesült Államok képviselői pénteken este megállapodtak egy olyan határozati javaslat szövegében, amely a különböző küldöttségek által előterjesztett összes indítványokat magában foglalja, kivéve az olasz indítványt, melynek szövegét csak késő este adták át

Szent-Györgyi Albert diadala

Irta: Rády Elemér

Ilyenkor, november táján a művelt világ, a tudomány embereinek figyelme a svéd főváros felé fordul. Harminchétféle évről-évre ott gyűlik össze a Nobel-bizottság, hogy Nobel Arthur végrendelete értelmében fejedelmi jutalomban részesítse a fizika, a vegytan, az orvostudomány, az irodalom és a világbékemozgalom legkiválóbb képviselőit, azokat, akik ezekben a tudományokban vagy irodalomban a legmaradandóbb alkotással gazdagították az emberiséget. A dinamit feltalálójának végrendelete hivatva volt ellensúlyozni ezzel az évenként visszatérő ajándékozással azt a romboló munkát, amelyet a béke ellenségei Nobel találmányával az emberi fejlődés, az emberi testvériség és a kultúra ellen folytatnak. Nobel, aki látta, hogy mire használja az emberiség találmányát — így akarta jóvá tenni azt, amivel akaratlanul is a rombolás szellemét segítette. 1901-ben osztották ki az első Nobel-díjat s azóta számtalan tudós, író és politikus kapta meg a 170.000 svéd koronányi díjat s nemcsak a kutató munka kapott méltó elismerést, hanem a tudomány nem egy új vívmánya sarjadt ki azokból a lehetőségekből, amelyeket a Nobel-díj nyitott a kutatók előtt.

Kis elszigetelt nép számára a Nobel-díj elnyerése szinte lehetetlenség számba megy. Nagy ritkán találkozunk egy-egy kisebb nemzet fiával is a szerencsés jutalmazottak között, akad ugyan egy-egy holland, svájci, belga, osztrák, svéd tudós, sőt az 1930. évi fizikai díjat Raman hindu tudós, az 1913. évi irodalmi díjat pedig R. Tagore nyerte el, mégis a kis népek fiainak sokkal nagyobbát, sokkal világraszólóbbat kell tenniük, hogy a magas bírálóbizottság is felfigyeljen rájuk. A nagy kultúrnépek, az angolok, franciák, németek tudományos munkáját az egész világ figyeli, alkotásaik napok alatt bejárják a világot, a kis nép gyermekének pedig azért is küzdenie kell, hogy elhiggyék, hogy komolyat alkotott, hogy a népek nagy versenyében egyáltalán felfigyeljenek rá.

A magyarság így is csodálatosan megállotta a helyét a legnagyobb tudományos kiüntetések sorában. Eddig három magyar származású tudós nyert Nobel-díjat, háromszor ismerte el a világ a magyar ész, magyar munka kiválóságát. A pozsonyi születésű Lénárd Fülöp röntgensugarak tanulmányozásával utat nyitott a röntgensugarak felfedezésére s ezért 1905-ben megkapta a fizikai Nobel-díjat. 1915-ben Bárány Róbert, a bécsi egyetem magyar származású orvosprofesszora az egyensúlyérzészről és a kisagyvelőről szóló kutatásaiért kapta meg a kitüntetést. 1925-ben pedig Zsigmond Róbert a göttingai egyetemen végzett kolloidvegytani kísérleteiért kapott Nobel-díjat. Két évtized alatt tehát három magyar tehetséget ismert el a tudományos világ, háromszor hajtotta meg az elismerés zászlóját a magyar faji kiválóságok előtt s bizonyosodott be, hogy a magyarság arányszámban túlmenőleg sokkal többet tett az emberiségért, mint a többi nép.

Ez a három Nobel-díj azonban mégse kellett osztatlan örömet a magyarság körében. Bármennyire hirdette is a magyar faj magas kultúrális vonalát, mégis mint örökös fájdó mo-

mentum játszott közre, hogy ezek a kiváló tudósok hazájuktól távol, idegen földön kényszerültek dolgozni s nem egyszer a világ is mint idegen népek fiait könyvelte el őket. Kis peszsimizmussal egyesek már azt állították, hogy annak, aki világraszólót akar alkotni, külföldre kell mennie s idegen népek gyámködése alá kell helyeznie magát.

Ezért fogadják most a magyarországi közvélemény olyan lelkes ünnepléssel, olyan osztatlan örömmel Szent-Györgyi Albert sikerének a hírére, aki otthon, a szegedi tudományegyetemen végzett kutatásaival vívta ki a tudományos világ elismerését, amely azután meghozta a legnagyobb tudományos kitüntetést — a Nobel-díjat. A három magyar származású tudós Nobel-díja után a negyedik magyar Nobel-díj a magyar tudományos kutatómunka műhelyéből sarjadt ki s bármennyire erőszkolt-nak látszik, még azért is örülnünk kell, hogy az a „szegedi paprika”, amelyet annyiszor kifiguráztak, amellyel annyira jellemeznék akarták egész népi-habitusunkat, kis rosszindulattal szinte már kultúrshívnálunk fokmérőjének tekintették, az az operettekben és filmcicsekben agyonkarikázott „papriká” is ennek a fiatal magyar tudósnak a kezében, a lombikjában az emberi tudás fejlődését, a legnagyobb jót, a gyógyítást szolgálta. A C-vitamin, amelyet ez a magyar tudós a szegedi zöldpaprikából előállított s amely ma öt kontinens tudósainak tette lehetővé a kutató és gyógyító munkát, — visszaadta az életet azoknak a különböző scorbut-betegeknek, akiket elűzött az orvostudomány nem tudott megmenteni. Szent-Györgyi előtt az orvostudomány nem tudta, hogy a C-vitamint elvonásos vegyi eljárással elő lehet állítani. Ő volt, aki erre rájött s külföldi útjain folytatott kísérleteivel a mellékvese kérgéből előállította vegytiszta állapotban a C-vitamint, vagy amint elnevezte az ascorbinsavat. Őriási jelentősége volt a felfedezésnek az orvostudományban. Rengeteg betegség, amely eddig gyógyíthatatlan volt, egyszerre gyógyíthatóvá vált. Csak egy nehézség volt: az ascorbinsav előállítása drága volt s csak az amerikai nagy vágóhidak anyagából tudták előállítani. Ez a nehézség készítette Szent-Györgyit, hogy kutatásait folytassa. Rájött, hogy bizonyos növények nedvei is hasonló tulajdonsággal bírnak s így megkísérelte a híres C-vitamint ezekből is előállítani. Egy véletlen ötlelet alapján tette lombikba a szegedi paprikát s egy éjszakai kísérletezés után, amelynél leghűbb munkatársa, a szintén orvos feleség állott mellette, megszületett a paprikából készült C-vitamin s ma már a magyar gyárak a világ

minden tájára szállítják a szegedi paprika áldásos gyógykivonatát.

A kiváló magyar tudós munkájának jellemzéséhez tartozik az is, hogy Szent-Györgyi professzor nem állt meg itt. Fáradhatatlanul tovább dolgozott s csak nemrégiben fedezte fel egy másik kiváló magyar tudóssal, Rusznyák szegedi professzorral a P-vitamint, amely különösen bizonyos vérértékenységgel járó betegségek gyógyításánál nagy jelentőségű. Legújabb felfedezése a cukorbetegség egy életveszélyes szövödményének a megszüntetésére vonatkozik s a borostyánkősav adagolása értékes kiegészítőjévé vált a cukorbetegség inzulinos kezelésének.

Ezekben a napokban Szent-Györgyi professzor sikerének híre, az egész magyarság a magyar tudós diadalát ünnepli. És még valamit: azt, hogy joggal híhegtünk a magyarság kultúrerejében és kultúrkielégében. Hiszen alig van ország Európában, ahol a tehetség és az anyagi lehetőségek olyan kedvezőtlen arányban állanak, mint nálunk. Hány fiatal zseni morzsolódik fel itt az anyagi tehetetlenség súlya alatt, hány szárny törik itt össze, még mielőtt felemelkedhetne. Szent-Györgyi professzor Nobel-díja ezen az anyagi szegénységen való diadalt, a szellem átütő erejét hirdeti s a pesszimisták, a kishitűek felé bizonyítja, hogy mégis lehetséges magyar ember számára is nemzetközi siker.

Es amint így a magyar tudomány ünnepnapjai alatt el-elnézzük Szent-Györgyi professzor fényképeit s kidomporodnak előttünk ennek a negyvenéves fiatal embernek elegáns, póztalan vonásai és a fiatal, piros arc kontrasztjaként a fehérré érlelt haj, ebben az aramban, ebben a kontrasztban egy nemzedék szimbólumát is meg kell látnunk. Az a magyar nemzedékét, amely a gimnáziumok padjairól került a frontra s egy véres ifjúkori élmény után, küzdelmek közepette szerezte meg diplomáját. Szent-Györgyi Albert is, ép úgy, mint nemzedékének, a keresztes magyar középosztály fiatalágának legtöbb tagja, a front

Gyomor és bélfelfuvódás

eseteiben, epe-, máj- és vese zavaraiiban, górcsós székrekedés, savtúltengés, gyomorégés, hányinger, ideges állapotoknál az orvosok a legmelegebben ajánlják a világhírű amerikai „Gastro D”-t.

„Gastro D” kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy megrendelhető 125 lejt utánvet, mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucearesti, Calea Victoriei 124.

A távirat

Írta: Koroda Miklós

Az idén nyáron sokáig nem tudott dönteni: hová menjen pihenni? Mint minden évben, most is kiterítette asztalára a régi iskolai térképeket, a tavalyi prospektusokat, az új menetrendet és megkezdte szokásos földkörüli útját. Először a nagy izgalmon akart átesni, ezért a légi utazás lehetőségeit kereste: a föld-abrosz legtávolabbi pontjait, amelyeket csak repülőgéppel érhet el, négy hét alatt. Meghímbálta képzeletét a trópusokon, elvonultak előtte a kávéültatvények, banánligetek, hallotta a bennszülöttek egyhangú énekét és érezte az agyforraló hőséget, amely párává bont mindent, ami otthon és Európa. Végül megállt Surabában, a szomszédos felhőházak között és a maláj szigetvilág többi városain. De a holland repülőársaság fűzetét gyors felrejtette és nem fordult meg a határviz felé a határviz felé.

Mégis csak Európára fanyalodik az idén is. Nem lenne rossz ezuttal észak: finneket, svédek, dánok, az Ezer-tó és a fjordok, a csend országa, de ehhez is sok pénz kell, majd jövőre, addig félrevesz valamit. Igen, gyűjteni fog a télen és most közözebb utazik.

Svájcba megy, határozta el magát, kiszámította az utiköltséget, összeszedte az olcsó turista-zálló címeket, eldugott csöpp faluk neveit jegyezte fel és hasznos tanácsokat hallgatott a tapasztaltaktól. Vidáman állított be főnökéhez, de lehangoztan jött ki a párnázott ajtó szobából: csak bizonytalan időre engedik el, tíz nap múlva valószínűleg vissza kell jönnie, technikai át-

alakulás előtt van a vállalat, majd távirati értesítést kap.

Nem érdemes külföldre menni és különben is nyaraljunk idehaza! — keresett vigasztalást Deris Péter, miután jól kiűhögte magát. A menetjegyirodában legelőször egy bakonyi plakáttal találta magát szembe és minthogy diákkora óta nem járt arra és el akart bujni az emberek elől, felült a veszprémi gyorsra.

Először a mindentől távolosó Bankonybendőben telepedett le, de amikor megjöttek a kitarító esők és elmenekültek a nyaralók, tovább ment a szomszédos Angyalvár felé.

Az eső ugyan megszűnt Antalváron, amire odaért, de a tanyán is távozókat talált. A középkorban épült kastély előtti terraszról bucsúztatták az utazó vendégeket. Péter is beállt a többiek közé. Csak az Antalváron törvényszerűen előírt kénytelenkedés után került sor az ismerkedésre: a kastély gazdája, akit a háziak és a régebbi vendégek egyszerűen és közvetlenül „Loge-nak” hívtak — a „Rajna kincse” nyoman — különben nagytekintélyű megyei ur és képviselő, — vászonruhában, óriási szalmakalapdal dacolt a széllal a didergő nők előtt és végzte a bemutatkozás szertartását:

— Antalvár démona! — figyelmeztette a háza ura Pétert az egyik mélyfekete szemű lányra, aki gyorsan továbbhurrant, mint a „démonok” általában. Csak az őz-szemű festőnő, akit főleg karikatúráról ismernek és a büszketartású „herceg” tartott ki mellette, az „udvartartás” többi tagjai már a csücsüves ablakok mögött, a terrazon néztek az újra gyülekező felhőket. Amikor Péter is utánuk ment a lányokkal, folytatódott az ismerkedés: Wallburga, a házigazda leánya, távolian, a hegyek felé vesző tekintettel

Hönig
Frigyes
HARANG-ONTÓDE
Arad,
Str. Barfina 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

után egyetemről-egyetemre vándorolt, míg a szegedi katedráig eljutott. Hosszú volt ez az út a fronttól, a pozsonyi egyetem gyógyszerészeti tanszékén. Prágán, Hamburgon, Leydenen és Cambridgen keresztül idáig s hány fiatal magyar tudós hanyódott így világszerte s hány kallódott el közülünk. Egy nemzedék diadalmas sikerét is jelenti Szent-Györgyi professzor Nobel-díja, de lehetetlen nem gondolnunk azokra is, akik egy jobb korban, kiegyensúlyozottabb körülmények között szintén alkothattak volna.

De van valami szimbólum is abban, hogy ez a nemzedék, ilyen körülmények között hozza meg a magyarságnak a legnagyobb nemzetközi sikert. Van valami szimbolikus abban, hogy az a magyar alkotó zseni, amely Bolyayakat, Körösi-Csoma Sándorokat, egy Semmelveist, Böttös Lorántot, Lenhosseket és még másokat adott az emberiségnek, az első világraszóló nemzetközi kitüntetést a legmostohább körülmények között nevelődött nemzedék fiával szerzi meg. Ennek a korán megöszült nemzedéknek egyik képviselője mennyivel könnyebben, milyen egyszerűen szerezte meg a világteljesítményt, mint az előző nemzedékek, amelyekből pedig hányan álmodtak erről.

Talán ez a legigazabb értelme annak az örömmnek, amely az új Nobel-díj hírére minden magyar szívében felvillant, talán ezt érzik azok az ünneplő százak és ezrek, akik a diadalmas magyar tudást üdvözölni sietnek. A fejedelmi ajándéknál is talán többet jelent a magyarság számára, hogy ismét száz és száz fiatal magyar tudós, ezer és ezer ifjú kapja vissza a hitét, hogy ime, nem kell folyton a Bolyayak a Körösi-Csoma Sándorok tragédiájára hivatkozni s megint érdemes dolgozni, érdemes alkotni. Szent-Györgyi professzor sikerének talán ez a legmélyebb és legigazabb jelentősége és értelme.

nyújtotta kezét és nyomban továbbvonult. A háziak a wagneri neveket egynéhány esztendővel ezelőtt lentjárt művészkedélyű közéleti kitüntetéséig kapták és azóta lelkesen viselik.

A konyha parancsnoka és a számadások legfőbb öre, a kedves Marianne feketét főzött a vendégeknek, mialatt István, a diákvezér nézetait adta elő, hevesen és vitatkozó hangon. Közben átvonult a színen Eliz, a diplomata felesége, kislányával, aki kérdésre nem volt hajlandó felelni, de olykor váratlanul megszólalt és ilyenkor feltárta a ház titkait. Péter „szakmája” sem maradt Antalváron képviselő nélkül és Szarvasi, a nagy kolléga, tartózkodva és merengve jelentette ki: valahonnan ismerjük egymást s aztán Wallburga után surrant a könyvtárterembe.

A káprázatos vacsorát a „lovagteremben” szolgálták fel és azon már részeg az ifjú háziur is lovaglónadrágban. Kihajtott inget viselt, közvetlen volt és ideges, érzékeny minden nasz iránt. Vele szemben az asztalfőn, mintha felhőn ülne, könnyedén és finoman mosolygott Wallburga, a házasszonya, a tekintélyes hölgyek: a milliomosnőnek tartott Schwarzenbergné és a törekeny Hilda mama között. Asztalbontás után kártya következett, majd a komolyabb elemek visszavonultak és csak Loge, szűkebb kíséretével: a Démonnal, a karikatúristánóval, a diákvezérrel és Péterrel maradt vissza a könyvtárban.

Igy visszazérv az éjszakára, nehéz eldönteni: mi is történt, miből keveredett össze az a hangulat, amely napokon keresztül formálta az antalvári életet. Nem az volt a csodálatos, hogy két üveg szilvórium mellett a házigazda és Péter versben magasztalták egymást és táncoltak: páronként tangót és később Péter valami

A lengyel kormány is megbizottakat küld a nemzeti Spanyolországba

Londonból jelentik: A „Ewening Standard” szerint a lengyel kormány elhatározta, hogy követi az angol példát és szintén megbizottakat küld Franco tábornokhoz.

Rómában aláírták a kommunista-ellenes háromszoros szerződést

Egyidejűleg az olasz és német külügyminiszter Kína iránt is jókorszenyvet nyilvánították

Rómából jelentik: Szombaton délelőtt 11 órakor a Cizhi palotában aláírták azt a jegyzőkönyvet, melynek értelmében Olaszország eredeti aláíró hatalomként csatlakozik a múlt év novemberében kötött német—japán kommunistaellenes egyezményhez. A jegyzőkönyvet Olaszország nevében Ciano külügyminiszter, német részről Ribbentrop londoni német nagykövet, japán részről Hotta nagykövet írta alá.

Párizsból jelentik: A „Matin” római tudósítója a kommunistaellenes egyezményről a következőket írja:

— Ez a diplomáciai komány összeegyezteti a kommunizmus elleni szövetséget a megemlékezési szerződés rendszerével. Németország, Olaszország és Japán most kötelezi magát, hogy kölcsönösen egymás segítségére sietnek külső támadás esetén.

Hir szerint Olaszország és Németország különös súlyt helyez arra, nehogy a világ közvéleménye az egyezményt rokonszeny-tünetésnek minősítse Japán mellett a jelenlegi viszályban. Eppen ezért Ciano külügyminiszter pénteken megjelent a római kínai nagykövetségen és kijelentette, hogy Olaszországnak Kína iránt érzett meleg baráti érzelmei nem változtak és a fasiszta kormány reméli, hogy a jövőben is fennmaradnak azok a baráti kapcsolatok, amelyek a két kormányt a multban összekötötték.

Rómában úgy tudják, hogy a német külügyminiszter a berlini kínai nagykövetségen hasonló lépést tett.

ismeretlen ritmusu, ködös mozgást egyedül, hanem az egész este korszerűtlensége és mégis furcsa maissága hatott megdöbbenően. A petróleumlámpát letették a szőnyegre, két vékonylábu karosszék közé és a virágos szövetminták közül úgy jött elő a fény, sejtalmenesen, homályosan, mint valami pogány szertartás áldozati lángja. A rádió valami távoli, valószínűleg afrikai állomás zenéjét hozta és a nyitott ajtón át látszott a táj: az erdő és a hold.

De a wagneri hős és követői nem néztek az égre, Péter pedig hirtelen táncolt az erdőnek. A nagy szám csak azután következett: Loge a zongorához ült és az eddigi rimeket megzenésítette. Mint valami groteszk erdei díjöz, énekelt és szavalt, mély hangon és nagy sikerrel. A szöveg arról szólt: hogyan menekült Antalvár bástyái közé István, a diákvezér, az üldözö esendőrök közt, akik fölére határozták politikai eszméi miatt.

Az éjfélt már messze ment, a két lány eltűnt a kastély-határánál. Péter a három férfi elbotorkált a ligeten keresztül az erdőszlak felé, ahol laktak. Amikor elhallgatott a zene és végighintált a viharlámpa sávjá az udvaron: három ablak nyílt ki egyszerre. Hálórúhás nők tüntek fel egy pillanatra, három szempár kísért az imbolyogva távozó férfiakat és azután újra bezárultak az ablakok.

Két nap telt el esendben: az erdőben és az esendben. A harmadik vacsoránál már szokott helyén: a Démon és a festő között ült Péter. Eppen az özgerinéből vett másodsorra, amikor halkán, feltűnés nélkül az egyik szobalány le ragasztott táviratot tett eléje. A vendégek közül többen felemelték a fejüket, de csak Marianne, a gondoskodó szólalt meg aggodalmasan:

— A táviratot küldönc hozta Bakonybendő-

Japán támadás indult Hangcsau kikötőváros elfoglalására

Harmincezer japán katonája pusztult el a Szucsau-folyó átkelésékor

Sanghainál jelentik: Kétnapos harci szünet után a japán csapatok péntek délután újabb offenzívát kezdtek a Sanghaitól nyugatra húzódó kínai állások ellen. A japánok a jelek szerint el akarják foglalni a Sanghaitól délre fekvő Hang-Csau kikötővárost, mely a sanghai

harokban résztvevő kínai légiflotta legfontosabb támaszpontja.

A Sanghai előtt állomásozó japán csapatok főparancsnoka elmondotta, hogy az erősen megáradt Szucsau folyón való átkelés rendkívül nehéz volt és 30 ezer japán katona életébe került.

ből. Két pengővel megterheltem a számláját!

Péter közömbös arccal, de nyugtalan érzéssel vette kezébe a táviratot.

— Csak a főnökemtől jöhet! Biztosan visszarendelnek!

— Ugyan, az nem lehet! — tiltakozott Péter jobboldalán a festő.

— Csak nem! — nézett sötét szemével a fiura a másik szomszédra.

Péter fölényes akart maradni és tovább ette a vadhust:

— Nem rontom el az étvágyamat, majd csak tészta után! — De alig nyelte le az utolsó huzdarabot és hörpintett fel egymásután két pohár bort, győzött benne a kíváncsiság és felbontotta a táviratot:

„Saját érdekében sürgősen jelentkeztek”. Aláírásként a legnagyobb főnök neve szerepelt. Ez várta vagy valami ehhez hasonló, de azért vérhullám szökött át az arcán és idegesen gyürte össze a papírost. Könnyedén, de azért mégis elfogódott hangon közölte a helyzetet a többiekkel:

— Holnap reggel utazom!

A ház ura kellemetlenül csóválta fejét, aztán elkérte a táviratot, amely kézzel-kézzel járt. A sajnálkozás őszintén hangzott. Mindenki le volt vevve és Péter tobzodhatott az együttérzésben.

Vacsora után literes ütegek vonultak fel a könyvtárszobába és kezdetét vette az újabb bucsuzkodás. Hajnal lett, mire újra elvonult Loge csatlósáival: Istvánnal és Péterrel az erdőszlakba. Olyan jó kedvük lett, hogy most már nem is hallották az ablaktáblák csapódását és nem látták a gunyosan nevető női arccokat, a vasrostélyos várablakok mögött.

Csak reggel könyvörtlék meg rajta. A „tekinthetetlen nők kara”, a Démon követsége utján kö-

zölte: a sürgöny hamis, egy régi úrlapról eltűntették a szöveget és a nagy kolléga, Szarvasi segítségével megírták a visszahívó táviratot. A lány, aki ebben az ügyben olyan ártatlan volt, a démonságban, még azt is elmondta, hogy ez volt a komoly elemek bosszúja, amiért nem hívták meg őket a szavaló-füncos éjszakára s nem tudtak aludni hajnalig.

Péter nem hitte el a fordulatot, annyira valószínű volt a visszarendelés. Lassan azonban mégis megnyugodott, hogy nem kell hazautaznia. Derűsen ült le a vacsorához és vidáman dobta vissza az ugrató szavakat, újra udvarolt és könyved lett, mint első este. A házigazda ragyogott, régi történeteket mesélt, a megye egykori urairól és éppen koccintottak, amikor Marianne félrehívta az egyik felszolgálóleány s cédulát adott át neki. A kedves és készséges konyhafőnöknő többször megforgatta a küldeményt és egészen halk volt a hangja, amikor megszólalt:

— Távirat! Derűs Péter urnak...

Először mindenki nevetett, aztán csend lett.

— De az komoly dolog, most már nem ugratás! — szorongott Marianne.

— Nem baj! — mosolygott még vidámban Derűs Péter. Látszott rajta: egyszerűen nem hisz a valóságnak és szinte kihívóan tapogatta meg zsebét, amelyben ott lapult az ezuttal valóban Budapestről, a hivatalból küldött hiteles távirat, amely még aznapra visszarendelte Pétert.

Derűs Péter nyugodtan végigette a vacsorát, végigtáncolta az éjszakát, másnap fürdött és kirándult és csak akkor ment el merev mosollyal, amikor expresszlevelet kézbesített számára a küldönc:

„Szolgálatára a jövőben nem tartunk igényt — olvasta a felmondó levelet és alatta a főnök legnagyobbikának sajátkezü aláírását.

Anyi, még!

— mondják a gyermekek, akik már egyszer a józsi Kathreiner-ből és Valódi Franck-ből készített kávét íttak. Ez az egészséges és tápláló kávé annyira olcsó, hogy a gyermekek kérését könnyen lehet teljesíteni.

A romániai választások kihatása az európai politikára.

Egy német birodalmi lap fejtegetései arról, hogy mik lesznek a következményei az elképzelhető új kormányalakításnak

Berlinből jelentik: A németbirodalmi katolikus nagy napilapja, a Germania „Szovjet-Oroszország és Európa között” címmel hosszabb cikkben foglalkozik Románia mostani belpolitikai eseményeivel. A küszöbön álló választásokat olyanoknak látja, hogy azoktól külpolitikai szempontból is nagy vonatkozások függenek. A lap elmondja, hogy Titulescu bukása az Oroszország javára folytatott külpolitika sikerelenségeire vezethető vissza.

— Azóta — írja tovább a lap — a liberális párt és kormánya ügyesen elkerülte, hogy a külpolitikai vonalvezetésben döntő fordulat létesítsen. Azonban, ha a választások által belpolitikai irányváltás áll elő, akkor a külpolitikai irány tekintetében is a döntés szükségese erőteljesebben lép előtérbe. Figyelemre méltó lesz tehát az elhatározás affelől, hogy melyik belpolitikai csoport kap megbízatást a választások keresztülvételére.

— Románia — folytatja a lap — ott áll az európai szembenálló irányok között. Ezek egyike a Közép-Európa újjáépítésén fáradó Berlin-Róma közötti tengelypolitika, a másik az Oroszország bevonásával dolgozó prágai és párizsi népfrentpolitika. Ha a cseh-szovjetszerződés félelmes következményei kiérlelődnek, akkor Románia az Oroszország átvonulási igényeivel kerül szembe. Eppenúgy a Hodzsa-féle középeurópai terv is olyan Romániát kíván, amely a francia és cseh népfrentpolitikához hajlik. Amennyiben Romániában a nemzeti parasztpártiak kapják meg a választás vezetésére a megbízatást, akkor az ő Titulescuhoz való

barátságuk azt a veszélyt hozhatja, hogy Szovjet-Oroszország nyugtalanító politikája bevonul a Duna völgyébe s vele megerősödőbb mértékben egész Európába. A király politikája ezt az irányváltást már többször megakadályozta, sőt ellenirányt is fejlesztett ki, amilyen volt

A moszkvai diplomáciai estélyek ragyogásából a börtönbe

Letartóztatták a szovjetállam külügyi propaganda-főnökét és feleségét

Moszkvából jelentik: Alexander Arozjev volt prágai szovjet-követet és feleségét a szovjet hatóságok letartóztatták és a Lubjanka-börtönbe szállították. Arozjev letartóztatása nagy felűnést keltett, annál is inkább, mert 1933 óta a külügyi népbiztosság kulturális és propaganda osztályának vezetője volt. A házaspárt azzal vádolják, hogy kémkedést folytattak idegen hatalom javára. Arozjev felesége cseh asszony, aki feltűnő szépségével és kellemes társaságbeli modorával állandóan központja volt a moszkvai diplomáciai estélyeknek. Az asszony prágai rokonai a moszkvai cseh követséghez fordultak közbenjárásért, de eredménytelenül.

Arozjev 1917-ben Moszkva katonai parancsnoka, utána az ukrán legfelsőbb törvényszék elnöke lett. Ezután diplomáciai szolgálatba osztották be és öt évig volt kovói, majd négy évig prágai követ.

AROZJEVNE ATYJA KÉTSZÁZMILLIÓ CSEHKORONA BIZTOSITÉKOT AJÁNLOTT FEL, DE NEM FOGADTAK EL.

Londonból jelentik: Londoni hiradás megerősíti Arozjev és felesége letartóztatását. Az angol hiradás megállapítja, hogy Arozjev nemrég Prágában nősült és felesége, aki dús gazdag cseh nagyiparos leánya, óriási hozományt kapott. Az elmúlt napok egyik éjszakáján fegyveres GPU ügynökök kuttatták át Arozjev lakását és feleségét börtönbe kísérték. Amikor Arozjev másnap a letartóztatás oka iránt érdeklődött, őt is letartóztatták. Arozjevnek atyja 200 millió csehkorona biztosítékot ajánlott fel, de a GPU az ajánlatot visszautasította.

A kémkedéssel vádolt Arozjev házaspár ügyében rövidesen feltűnésteltető újabb letartóztatások várhatók.

Katona Jenő:

Az aszfalt apostala

Egy nagy életnek, helyesebben szólva egy nagy életprogramnak rajza Sonnenstein. Berlin híres apostoláé. Az egyház szociális apostoláé. Ez a könyv.

Ara 40 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunknál

Fokozódik a feszültség Olaszország és Egyiptom közt

Az egyiptomi kormány nem hajlandó elfogadni az új olasz követet. Anglia áll az egyiptomi kormány magatartása mögött

Kairóból jelentik: Egyiptom és Olaszország között napról-napra feszültebbé válik a viszony. Az egyiptomi kormányt rendkívül nyugtalanítja a Lybiába irányuló olasz csapatállások és az a tény, hogy az olaszok Abesszíniában hatalmas bennszülött hadsereget szerveznek és képeznek ki. Az Olaszország és Egyiptom közötti feszültséget kirívóan mutatja az a tény, hogy az egyiptomi kormány megtagadta a működési engedélyt az olasz kormány által kinevezett új kairói olasz követtől. A távozó Gighi követ

utódjául az olasz kormány Pariani külügyi osztályfőnököt akarta kinevezni, az egyiptomi kormány azonban a kinevezést nem hajlandó elfogadni. Indokolásul azt hozta fel, hogy Pariani a külföldön élő olaszok szövetségének elnöke és a szövetség római intézete imperialista propagandát folytat.

Kairói diplomáciai körökben biztosra veszik, hogy az egyiptomi kormány visszautasító határozata mögött Anglia áll.

Hárommilliárd frank összegű tőke menekült haza Ameriká- ból Franciaországba

Párizsból jelentik: Newyorki pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint az utóbbi időben hárommilliárd frank összegű tőke, melyet tulajdonosaik kimentettek, most Amerikából visszatért Franciaországba.

NEM HIÁNYOZHAT EGY HÁZTARTÁSBÓL SEM

ARAGAZ

Danzig szabad városállam átveszi a német birodalom kormányzati rendszerét

Lengyel-német megállapodás jött létre a két állam
német, illetve lengyel népkisebbségi kezeléséről

Berlinből jelentik: Hétfőre, november 8-ára varatlanul összehívták a danzigi parlamentet. Napirenden ugyan hivatalosan a közkegyelmi törvényjavaslat tárgyalása szerepel, politikai körökben azonban azt hiszik, hogy a hétfői ülésen nemzeti szocialista állammá kiáltják ki Danzig szabadállamot.

MIT TARTALMAZ AZ ÚJ NÉPKISEBBSÉGI EGYEZMÉNY?

Berlinből jelentik: A német és lengyel kormány barátságos megegyezés tárgyává tette a lengyelországi német és németországi lengyel kisebbségek helyzetét. A két kormány — mint a zóan azon a véleményen van, hogy a kisebbségekkel való bánásmód nagyjelentőségű a Németország és Lengyelország közötti barátságos viszony kifejlődésében. Mindkét állam a kisebbségekkel való bánásmód tekintetében a következő irányelveket tartja mértékadónak:

1. A német és lengyel kormány a kölcsönösség alapján megtilt minden olyan kísérletet, hogy a kisebbséget kényszer útján asszimilálják, a kisebbséghez való tartozást kérdéssé tegyék, vagy a kisebbség mellett való megnyilatkozást akadályozzák. Különösen a fiatalok kisebbségeire nem gyakorolnak semmiféle nyomást abban az irányban, hogy elidegenítsék a kisebbségtől.
2. A népkisebbség tagjainak joguk van nyelvüket szabadon használni írásban és szóban ugy szellemi, mint gazdasági érintkezésben, úgy a sajtóban, mint nyilvános üléseken. A kisebbség tagjainak nem lehet semmi hátrányuk abból, hogy anyanyelvüket és népi szokásaikat megtartják.
3. A kisebbségeknek biztosítják az egyesületek alakításának jogát, még pedig a kulturális és gazdasági jellegűeket is.
4. A kisebbségek anyanyelvükön iskolákat

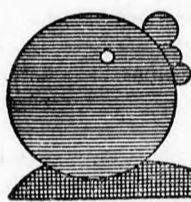
tarthatnak fenn. Egyházi téren a kisebbséghez tartozóknak biztosítják az anyanyelven való vallásos élet és egyházi szervezkedés lehetőségét.

5. A kisebbség tagjait kisebbséghez való tartozásuk miatt nem szabad akadályozni, vagy hátrányban részesíteni. Hivatásuk megválasztásában vagy gyakorlásában, vagy gazda-

Hitler vezérkancellár a németországi lengyel népkisebbség küldöttsége előtt hosszabb fejtegetést adott az új egyezményről A küldöttség vezetője köszönő nyilatkozattal válaszolt

Berlinből jelentik: A német-lengyel népkisebbségi egyezményről szóló nyilatkozat nyilvánosságra hozatala alkalmából Hitler kancellár fogadta a németországi lengyelek szövetségének képviselőit, dr. Kaczmarek Jant, Szczezan Istvánt és dr. Spenkovszky Brunót. Kifejtette előttük a birodalmi kormány-
nak azt a törekvését, hogy a lengyel népcsoportnak az államalkotó néppel való együttélését összehangzatosítsa és ezzel a német-lengyel barátságos szomszédai viszonyt fejlődésképpé tegye. Megállapította, hogy a birodalmi kormány-
nak az a szándéka, mely arra irányul, hogy a birodalom minden polgárának munkát és kenyeret biztosítson, fennáll a lengyel népcsoport tagjaival szemben is és azt keresztül is viszik. A nagy munkanélküliség és nélkülözések idején, mely nélkülözésnek a német népcsoportok tagjai egész Európában ki vannak téve, a lengyel népcsoport teljes mértékben részese a német birodalom gazdasági fölemelkedésének. Hasonló fölemelkedés észlelhető a lengyel népcsoport kulturális tevékenységében, amit bizonyít a közelmúltban egy újabb felsőbbfokú lengyel iskola létesítése is Németországban. A németországi lengyeleknek azonban mindenkor gondolniuk kell arra, hogy a jogok biztosításával szembenáll, mint egyenrangú tényező, hogy lojálisan teljesítik kötelességüket az állam iránt és engedelmessé-
jenek a törvénynek. A lengyelországi német népcsoport védelme és mindenekelőtt munkához való jogának és örökölt földjén való megmaradásának biztosítása hozzá fog járulni a lengyel népcsoport védelmének biztosításához Németországban.

Kövért vagyok
és ezért

Koprolt szedek ↓

KOPROL
CSOKOLÁDÉ
A TÖKÉLETES HASHAJTÓ

Az angol nagykereskedelem lapja a német gyarmatok visszaadásáért

Képmutatásnak bélyegzi, hogy a gyarmatiakok népszavazásától akarják függővé tenni a visszacsatolást

Londonból jelentik: A „Manchester Guardian”, az angol nagykereskedelem és nagyvállalkozói érdekeltség lapja csütörtöki számában vezércikket közöl, amely a német gyarmatok visszaadásával foglalkozva a következőket írja.

— A német gyarmatok visszaadása csak helyrehozása lenne annak a jogtalanságnak, amelyet a békeszerződések elkövettek. A német gyarmatok elvétele nemcsak jogtalan, de

esztelen dolog is volt. Ami azt a beállítást illeti, hogy a gyarmatok lakóit is meg kell szavaztatni a Németországhoz való visszacsatolás felől, az nem tekinthető egyébnek képmutatásnál. Anglia is elfoglalta a földkerekség negyedrészt anélkül, hogy megkérdezte volna a bennszülöttek véleményét. Akkor se kérdezték meg a lakosságot, mikor Németországtól elvették a gyarmatokat.

sági tevékenységében ugyanazokat a jogokat élvezik, mint az államvezető nép tagjai. Ez vonatkozik különösen a földbirtok szerzésére, s földbirtok tulajdonával és birtoklásával összefüggő minden jogviszonyra is.

A felsorolt alapelvek semmi tekintetben nem érintik a kisebbséghez tartozóknak azt a kötelességét, hogy feltétlenül lojálisak legyenek az állam iránt, melyhez tartoznak. Ezeket az alapelveket abban a törekvésben rögzítették meg, hogy a kisebbségnek méltányos létviszonyt és az állammal való összhangzó együttélést biztosítsanak, ami hozzájárul a német-lengyel baráti viszony megszilárdításához.

A LENGYEL NAGYKÖVET A NÉMET ALLAMPÓNÉL

Berlinből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár pénteken fogadta Lipsky berlini lengyel nagykövetet, aki előtt megegyezéssel nyilatkozott arról, hogy sikerült a német-lengyel viszony szempontjából különösen jelentős teljes kisebbségi téren megegyezést létrehozni.

lár fogadta a németországi lengyelek szövetségének képviselőit, dr. Kaczmarek Jant, Szczezan Istvánt és dr. Spenkovszky Brunót. Kifejtette előttük a birodalmi kormány-
nak azt a törekvését, hogy a lengyel népcsoportnak az államalkotó néppel való együttélését összehangzatosítsa és ezzel a német-lengyel barátságos szomszédai viszonyt fejlődésképpé tegye. Megállapította, hogy a birodalmi kormány-
nak az a szándéka, mely arra irányul, hogy a birodalom minden polgárának munkát és kenyeret biztosítson, fennáll a lengyel népcsoport tagjaival szemben is és azt keresztül is viszik. A nagy munkanélküliség és nélkülözések idején, mely nélkülözésnek a német népcsoportok tagjai egész Európában ki vannak téve, a lengyel népcsoport teljes mértékben részese a német birodalom gazdasági fölemelkedésének. Hasonló fölemelkedés észlelhető a lengyel népcsoport kulturális tevékenységében, amit bizonyít a közelmúltban egy újabb felsőbbfokú lengyel iskola létesítése is Németországban. A németországi lengyeleknek azonban mindenkor gondolniuk kell arra, hogy a jogok biztosításával szembenáll, mint egyenrangú tényező, hogy lojálisan teljesítik kötelességüket az állam iránt és engedelmessé-
jenek a törvénynek. A lengyelországi német népcsoport védelme és mindenekelőtt munkához való jogának és örökölt földjén való megmaradásának biztosítása hozzá fog járulni a lengyel népcsoport védelmének biztosításához Németországban.

— Annakidején — folytatta a kancellár — Pilsudszkival, a nagy lengyel marsallal megállapodást kötöttem. E megállapodás céljainak eléréséhez ismét közelebb jutottunk most, a ki-
nyilatkozattal.

Kaczmarek dr. a Németországban élő lengyelek nevében kifejezést adott annak, hogy a legmélyebb hálával és örömmel töltik el a kancellár kijelentéseit és biztosította Hitlert arról, hogy a lengyel népcsoport hűséges marad a birodalom és nagy vezére iránt.

Hitler ezután közölte a németországi lengyelek képviselőivel, hogy elrendelte nagyobb számú németországi lengyel szabadlábra helyezését, akik politikai tevékenység miatt kerültek ösztöközésbe a német törvényekkel.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

* Irja: Observator

A londoni benemavatókózi bizottság most folyó értekezletének kezdete óta már négy hét is eltelt és az eredmény még mindig semmi. Ha visszagondolunk most azokra a fogadkozásokra, amelyek az értekezletet megelőzték, — nem tudjuk, hogy mosolyogjunk-e, vagy szánkozunk azon a politikán, amely egyesek *gyengeségéből* és mások *rosszakaratából* ilyen veszedelmes zsákutcába jutott. Hiába tompították annakidején az angolok a francia kormány fenyegetéseit, annyi mégis kiszivárgott a jól informált s éppen ezért mindig indiszkrét sajtón keresztül, hogy Franciaország legfeljebb 10 napig vár és ha 10 nap alatt nem történik számára kedvező döntés és nem veszi kezdetét az önkéntesek eltávolítása, — azonnal lerázza magáról a benemavatókózi kötelezettség béklyóit és megkezdí „újbol” ember- és anyagszállítását a valenciai kormány részére.

Azóta nem tíz, hanem négyszer tíz nap is eltelt már és a pirenneusi határok még mindig zárva vannak!... Sőt ha Isten is úgy engedí, meg Franco is úgy akarja — mindörökké zárva is maradnak Valencia felé, — mert nemsokára a nemzeti csapatok fogják megszállani teljesen a francia-spanyol határvonalat.

A helyzet ilyen alakulásának csak örülni lehetne, ha nem kellene minduntalan arra gondolnunk, hogy milyen keveset várhatunk ettől a politikától a *halálosan megsebzett európai béke megteremtése és egyéb súlyos problémáink megoldása tekintetében és érdekében, ha ebben az egy eléggé szimpla ügyben is annyira jóakarát, annyi külső és belső sürgető ok ellenére sem tudnak megegyezésre jutni az érdekelte hatalmak.*

Ha keressük az okokat, amelyek ezt a siralmasan lehangoló eredménytelenséget előidézték, nem kell sokáig törjünk a fejünket. Gyűlésről-gyűlésre jobban bebizonyosodott, hogy a *szovjet a legfőbb kerékkötője minden jóra való törekvésnek.* A Kreml urai, — mintha csak feltették volna magukban hogy az európai politika minden békés szándékát elgáncsolják, — egymás után torpedózzák meg az angol-francia javaslat minden egyes pontját. Száz és egy betört vagy *alattomosan nyitva hagyott ajtón keresztül* igyekeznek kibújni a *végleges megállapodás tervezett kötelezettségeinek vállalása alól.* Elvakult ijedelmükben vagy érthetetlen zavarodottságukban nem gondolnak arra sem, hogy ezzel a taktikázással csak a titkon kezüket dörszölő Olaszország és Németország malmára hajtják a vizet. *Olaszországnak és Németországnak igen jól jön ez a késedelmeskedés.* Valószínűleg ők maguk idéznék azt elő, ha Oroszország nem sietne ilyen készségesen a segítségükre.

Minden napi késedelem 10—20 kilométer elhataladást jelent Franco csapatai részére. Könnyen kiszámítható, hogy ha a tárgyalás így folytatódik még legalább négy héttig, az *azóta nem megkezdett szovjet balga jóvoltából* — megszállják a köztársasági kormány maradék földjét is. Azután aztán valóban visszatérhetnek — hazájukba!

Látja és mérlegeli a szovjet elhibázott taktikázásának káros következményeit Anglia és Franciaország kormánya is. Nem csoda tehát, hogy a harag és gúny kihagyott és méregbe mártott nyilainak egész felhőraját zúdítják sajtójukon keresztül a szovjet parancsoló urainak megkötyagosodott fejére.

Ha más nem is, annyi eredménye mégis

csak lett a benemavatókózi bizottság most folyó értekezletének, hogy *a felelős angol és francia politikusok végleg és teljesen ki fognak jözanodni a szovjetbarátság mámorából.* Tiszán látják már a derék szövetséges dőreségét és csalárdságát s ha más okból nem is — *dühből és megalátlásból közelebb fognak jutni azokhoz az államokhoz, akikkel — ha az orosz befolyást idejében kizárták volna — már réges-régen meg tudtak volna egyezni nemcsak a spanyolországi viszály, hanem az egész európai béke kérdésében is.*

Az okosabb és alkalmazkodóbb politikát újból Eden kezdeményezi a szovjetbarátság miatt ollóba jutott két fél közül. Az angol politika eme csodálatos rugalmaságának legfényesebb bizonyossága Edennek az a kijelentése volt, amellyel Angliának nyílt államközi barátkozását Burgossal bejelentette. „Biztosíthatom a parlamentet — mondotta többek között az angol alsóházban, — hogy ha a spanyol polgárháború a nemzetiek győzelmével végződik, a nemzeti spanyol kormány sem fog ellenséges magatartást tanusítani Anglia iránt.”

Ennek a barátságos kijelentésnek hamarosan meg lett az eredménye. Ma már bizonyosnak sőt befejezett ténynek látszik, hogy a két kormány kölcsönösen „*ügynököket*” küld egymás fővárosába akik nyomban be fognak telepedni a nagykövetségek palotáiba, mielőtt Francoék győzelme véglegesen megpecsételte a köztársasági kormány sorsát.

Többek között azonban azt is elárulja ez a hírtelen fellángolt barátkozási láz London és Burgos között, hogy *az angol kormány véleménye szerint erősen közeledik Spanyolországban a döntés órája és hogy a nemzetiek győzelmét már semmi meg nem akadályozhatja.* Ilyen körülmények között cseppet se lehet csodálkozni azon, hogy a *Jean Weems* teherhajó elsüllyesztését se vette már túlságosan zokon az angol kormány. Megelégedett egy egyszerű tiltakozással; otthon pedig Attlee őrnagy interpellációjára angyali nyugalommal ilyen feleletet adott Eden: *„Különösebb baj nem történt. A hajó kapitánya és legénysége sértetlenül és baj nélkül partra jutott.”*

Milyen más lett volna a válasza Angliának a nemzetiek eme merényletére, ha nem volna biztos és nagyon is közeli Franco győzelmű esélye és ha Anglia érdeke nem írná legfőbb parancsként elő a barátkozást ezzel az újabb és ma talán még a többieknel hajlíthatóbb „*csizmás díktátorral.*”

Brüsszelben összeült a kilenc hatalmi értekezlet, hogy a japán-kinai viszályt megvitassák; de a csendes-óceáni események aláíró hatalmak közül csak heten jelentek meg a tárgyaláson. Japán és Németország keréken és meggyőzően szavazásították a meghívást; Olaszország pedig Ciano helyett egy szürke diplomátával képviseltette magát. *Semmi remény sincs tehát arra, hogy az értekezlet eredményes munkát végezhetne.* A nagy világlapok nyíltan

meg is írják már azt, hogy az értekezletnek semmi más célja nincs, mint *ilyen módon is felhívni a világ figyelmét a távol-keleti veszedelemre* s valamilyen enyhe formában erkölcsi nyomást gyakorolni Japánra.

Beavatott londoni politikai körök tudni vélik, hogy két irányban fog megmutakozni az értekezlet munkája. 1. Figyelmeztetni fogják mind a két harcoló felet a korábban kötött egyezmény megszegésére; kihangsúlyozva azt, hogy *a jogtalanul támaszó fél Japán volt.* 2. Megegyezést próbálnak létesíteni egymás között a tekintetben, hogy *milyen legyen magatartásuk a törvénytelenül folyó háború befejezése után.*

Naiv elképzelések! Hiszi-e valaki, hogy ezeknek a figyelmeztetéseknek lesz parányi eredménye is? Es ki, melyik résztvevő hatalom kötheti le magát előre olyan eshetőségekre, amelyek még az idő távoli méhében szunynyadnak, mindenfélek lehetnek, sőt teljesen megváltoztathatják a Távol-Kelet mostani politikai és hadhatalmi arculatát?

A szankciók alkalmazásának kérdése is felvetődött az értekezlet összejövetele előtt; erre azonban komolyan egyik tárgyaló fél se gondol. Maga Eden — a szankcióknak egykori barátja és kitervezője — azon a véleményen van, hogy nem szabad ismét népszövetségi szankciókhoz folyamodni, mert ezek a szankciók az abessziniai háború idején csődöt mondtak.

Míg Anglia és Olaszország között, — különösen Edennek ama nyilatkozata óta, melyben Francoék várható győzelmének következményeit mérte le a spanyol-angol viszony mérceében, — óráról-órára javul a kapcsolat. Párizs és Róma között tovább romlik a viszony. A francia államot, már több mint egy éve, nem képviseli nagykövet Rómában, hanem csak ügyvivő. Oka ennek az, hogy az annakidején kinevezett nagykövet, *St. Quentin* a mai napig sem foglalhatta el állomáshelyét, mert az olasz kormány ragaszkodott ahhoz, hogy megbízólevelében Viktor Emánuel Olaszország királyának és Abesszinia császárnak szólítsa a francia kormány. Erre viszont Párizs, — *éppen Angliára való tekintettel* — nem volt hajlandó. Mussolini egy évig várt arra, hogy Párizs meggondolja magát s teljesíti az olasz kormánynak a *valóságos helyzetet teljesen fedő és minden tekintetben igazolt kívánságát,* de amikor erre egy év múlva se került sor, retorzióképpen a napokban visszarendelte Rómába Olaszország párizsi nagykövetét, Ceruttit és kijelentette, hogy *a nagykövet mindaddig nem tér vissza a francia fővárosba, míg Franciaország mai álláspontja mellett makacsul kitart.*

Amikor két állam jó vagy rossz viszony legfőbbje mindenkor nagykövetek személyes képességein fordul meg és leginkább az ő munkájuktól függ, el lehet képzelni, milyen súlyos és veszedelmes következményei lehetnek még annak, hogy Olaszország és Franciaország között a diplomáciai érintkezés ilyen hosszú ideig mellékszemélyekre lesz bízva.

Drá a Juliám!

Képzeld, már nem kell napokig várnod a tükör előtt a drága sminkekkel bajlódni, hogy eltakarjam arcbőröm hibáit. Kaptam vajamit, mely lehetőleg teszi, hogy arcom teljes szépségében egyéniségemnek teljes érvényesítésével ki-viruljon. Rövid ideig kell csak, hogy használjad a Dr Földes-féle Margit crémet, hogy bőröd teljesen átalakuljon. Használd te is és rövidesen igazat adsz nekem.

Csókol Margit.

Cirkus Kludsky a Mihai Viteazul-téren felépítve.

Utolsó nap

Válogatott új műsorral. — Minden nap 2 előadás d. u. 4 és este 9 órakor. — Allatsereglet nyitva egész nap. — Allatok etetése naponta 11 órakor.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és elosztás teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 8
ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hónaponta: Egész évre 500 (félre 250) egy évre 210, egy hónapra 20
Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, egy évre 15 P
Egyes szám ára 30 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.032.
Telefon: 27.

Felölsszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Pinta Utca 13.

Észrevétel: az újságot meg és nem adnak vissza.
Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Továbbra is észak-északkeleti szél, változó felhőzet, sok helyen eső, a hőmérséklet nem változik lényegesen.

Megkezdődött az AGRU satumarei nagygyűlése. Satumare. Saját tud. Szombaton délután az egyházi és világi méltóságok fogadásával megkezdődött az AGRU országos nagygyűlése, amelyre dr. Pop Valer miniszter, az egyesület nemrég lemondott elnöke is bejelentette részvételét. A nagygyűlést országsszerte nagy érdeklődés előzte meg s az arra utazóknak a CFR — mint jelentettük — félúri vasuti kedvezményt adott. Vasárnap reggel ünnepi istentisztelet lesz a Kálvárián, 11 órakor az AGRU nyilvános diszközgyűlést tart a Nottara színházban. A diszközgyűlésen valószínűleg még dr. Pop Valer elnököl. Délben diszebed lesz a Daciában, délután zártkörű vezetőségi ülés, majd gyertyás körmenet zárja be a vasárnapi programot. Hétfőn felszentelik az új görög katolikus katedrális, maj eucharisztikus körmenetet tartanak.

HÁZASSÁG. Aradi Zsolt, a kiváló katolikus író és publicista, a „Vigilia” szerkesztője (Budapest) és Erdmute Kubierschky-Ach (Göttingen) házasságot kötöttek.

Jubileumi ünnepség Lazuron. A lazuri római katolikus egyház az iskola és plébánia alapításának száz éves fordulójára alkalmából november 7-én nagyszabású jubileumi ünnepséget rendez. Az ünnepség délelőtt 10 órakor főpapi hálaadó ezennélvesével veszi kezdetét. Délután díszelőadást tartanak a katolikus kulturális nagyteremben. A díszelőadás keretében Arva Dező plébános „Száz év története” címen ismerteti a lazuri katolikus iskola és plébánia történetét.

GUSZTÁV ADOLF SVÉD TRÓNÖRÖKÖST A CERNAUTI EGYETEMEN DISZDOKTORRÁ AVATTÁK Bucuresti. Saját tud. Tegnap avatták Gusztáv Adolf svéd trónörököszt a cernauti egyetem díszdoktorává. A felavató ünnepségen Nistor, az egyetem rektora hosszabb beszédet mondott, amelyben igyekezett rámutatni azokra a kapcsolatokra amelyek a történelem folyamán a svéd és a román nép között előállottak. Gusztáv Adolf svéd nyelven válaszolt, amit maga a rektor tolmácsoló románra. A svéd trónörökös válaszában lelkesedéssel beszélt Romániában nyert benyomásairól és annak az óhívásnak adta kifejezését, hogy a két nép között a jövőben szorosabb kapcsolatok létesüljenek.

* **Orvosi hír.** Dr. Osvát a bőr- és nemibetegségek szakorvosa áthelyezte rendelőjét a Parcul Traian 1. szám alá. (Pleaz-ház). Rendel fél 9-től —11 óráig a Szent József kórház ultrarövid hullámu osztályán, fél 12-től lakásán. Telefon 49.

F. Endrődy László S. J.

P. Petit hajója

c. könyvek első részében P. Petit S. J. csupa érdekes epizódokból szőtt életrajzát adja, a másik részében pedig egy teljes részletes lelkigyakorlatot közöl, amelyet P. Petit tartott E. lelkigyakorlat páratlanul ötletes és eredeti feldolgozása. Egyszerű közvetlenségén az ars: Szent lélek megfogó varázsa érződik — a bensőséges kegyelmi élet kiáradása.

Ara 90 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál.

ARANYÉR OKOZTA FÁJDALMAK azonnal enyhülnek

A Cadum-kenőcsről joggal mondják, hogy csodát tesz. Valóban megszünteti a fájdalmokat és csökkenti az aranyeret. Gyógyító hatása gyors, használata a lehető legegyszerűbb és leggazdaságosabb. Cadum kenőcs épen ilyen nélkülözhetetlen minden bőrbetegség kezelésénél. Gyorsar és hatásonosan működik. Jó ha állandóan kéznél tart egy doboz Cadum-kenőcsöt!

KÉRJEN CSAKIS VALÓDI CADUM-KENŐCSÖT

Megnyitotta a cluj-i kereskedelmi és iparkamara állandó jellegű kiállítása. Cluj. Saját tud. Pénteken délelőtt 11 órakor nyitották meg a cluj-i iparkamara épületében Pop Valer kereskedelmi és iparügyi miniszter jelenlétében a kamara körzete alá tartozó gyárak és ipari intézmények állandó jellegű kiállítását. A kiállításon 86 cég vesz részt termékeivel és a tárgyakat az iparkamara vezetősége izlésesen elkészített szekrényekben állította ki. A megnyitó ünnepségen Cluj város kereskedő, iparos és gyáros társadalmára vett részt. A kiállítás iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg.

TÜRÖKORSZÁG ELTILTJA A ZSIDÓ BEVÁNDORLÁST. Ankarából jelentik: A török kormány törvényjavaslatot terjesztett a nemzetgyűlés elé, amelynek értelmében zsidó bevándorlókat ezentul nem engednek be az országba, illetve nem adnak számukra állandó letelepedési engedélyt.

* **Féjfájás ellen Beretvás pasztilla.**

Krisztus Király ünnepség Tg.-Săuceacu. Tg.-Săuceacu. Saját tud. A tg.-săuceaci római katolikus egyházközség hívei október 31-én a Katolikus Otthon előadótermében tartották a Krisztus Király ünnepséget, melynek keretében a katolikus vallású elemi iskolások községi György Imre a. lelkész vezetésével, a C. Cecilia vegyeskar P. Elek karnagy vezetésével alvást vett részt. Ünnepi beszédet tartott: Földi István népszöveg-ségi igazgatói elnök, szavaltak: Kovacs Aranka és Kólcze András. Az ünnepség egyik kimagasló műsorévé vált a román katolikus földművelésiskola 28 tagú szavalókörösének bemutatkozása. A hívek lelkében mély nyomot hagyó vallásos délutáni sikerét Pál J. Gyula miniszter házfőnök ismértette.

TÉLIESRE FORDULT AZ IDŐ TREISCAUNE MEGYÉBEN. Tg.-Săuceacu. Saját tud. Treiscaune megyében november 4-én téliesre fordult az időjárás. A magasabb hegyeken havaz, az alantabb fekvő helyeken hideg, télies esők vannak. A rossz időjárás akadályozza a még sok helyen kintlévő cukorrépa szedését.

* **Puder és festék csak elhitetni akarja.** — de Mack's Kaiser Borax megvalósítja. Öntsön mosdóvizébe Mack's Kaiser Borax-ot, hogy eltávolítsa az ártalmas ásványi anyagokat, a bőrre káros hatású meszet, hogy arcbőre üde és friss legyen. Órizza meg bőre szépségét, fiatalágát! Csak a közismert vörös dobozban valódi, kímélve nem kapható.

A kisiparosok szövetségének újabb emlékirata a mesterkönyvek és iparigazolványok ügyében. Cluj. Saját tud. A Kisiparos Szövetség újabb emlékirattal fordult a kormányhoz a mesterkönyvek és az iparigazolványok kiadása tárgyában. Az emlékiratban a kisiparosok ramutattak arra, hogy a nehéz gazdasági viszonyok közepette az iparosság nem bírja el azt az 560 millió lejt meghaladó összegűt, melyet az új ipartörvényre az az iparrendelvények és mesterkönyvek kiadására a cím alatt. Eppen ezért arra kérték az iparügyi miniszteriumot, hogy a régi iparosoknak díjmentesen állítsák ki a mesterkönyveket és az iparrendelvényeket.

Hírek az oradeai rendőrségről. Saját tud. Pénteken razziait tartott a rendőrség a nagyplácson. Arra az időközben fogták egy Petre Colosida nevű 15 éves cigányasszonyt, aki Dulea Teodor Sabolciu községi gazdálkodó zsebéből néhány percelt azelőtt emelt ki egy bankókkal teli pénztárcát. — Pénteken délután Chifa János rovtimultu betörő behatolt Demian Maria Titu Majorescu utca 7. szám alatti lakásába. A házbellek öszvevették a betörőt és sikerült elfogniok. Átadták a rendőrségnek.

Elkészült a megyesi piactér kiaszfaltozása. Medias. Saját tud. Több hónapi megfeszített munka után végre elkészült Medias város fterének a teljes kiaszfaltozása. Az elvégzett munka mindenben bevaltotta a hozzáfűzött rományveket és most a város olyan szép piactérrel rendelkezik, amilyennel kevés város dicsekedhet.

Nagyszabású ünnepségek Oradeán

A hármass ünnepségek műsorán a Mosoiu-szobor leleplezése, az orthodox kongresszus és a repülőter felavatása szerepel.

Oradea. Saját tud. Szombaton, vasárnap és hétfőn nagyszabású ünnepségek zajlanak le a városban. A hármass ünnepség műsorán a Mosoiu-szobor felavatása, az orthodox kongresszus és a repülőter felavatása szerepel a „Fratiei Ortodoxe Romána” rendezésében. A rendezőbizottság élén Băncila P. Ioan megyefőnök és Chirila Augustin vármegyei igazgató áll.

Szombaton délbén érkeztek meg Aradról, illetve Clujról az első vendégek: Andrei Magher aradi püspök, az egyházmegye vezetőinek kíséretében, valamint Ioan Lupas egyetemi tanár és Ioan Matei, a FOR főtitkára. A vasutállomáson Băncila Ioan megyefőnök, Fodor Péter polgármester és az oradeai kulturális egyesületek képviselői fogadták a vendégeket. Băncila P. Ioan megyefőnök, a FOR bihormegyei elnökének üdvözlése után Fodor Péter a város nevében köszöntötte a vendégeket. Délután 3 órakor a görögkeleti püspöki palotában tartotta meg a FOR állandó tanácsa ülést. Este fél 10-kor érkeztek meg Cluj felől Nicolae Colan cluj-i püspök és Sextil Puscariu egyetemi tanár, a FOR országos elnöke. Vasárnap 2 órakor bankett lesz a Casa Nationalaban és 4 órakor történiük meg a repülőállomás felavatása. 6 órakor a városi színházban dr. Ioan Lupas, a cluj-i egyetem tanára Gojdu Emánuelról tart előadást, majd este ugyancsak a színházban vallásos hangverseny lesz.

Hétfőn a városháza nagy tanácstermében folytatódna az ünnepségek, amelyeken Ilasievici tábornok, nemzetvédelmi miniszter, Stefănescu Goanga és Berceanu államtitkárok is részt vesznek.

* **Ha belci el vannak dugulva és gyomra rossz,** úgy folyamodjék azonnal a természetes „Ferenc József” keeserűvizhez, mert ez már csak egy pohányi mennyiségben is gyorsan, biztosan és mindig kellemesen kitisztítja az emésztési útjait s jó étvágyat és friss közérzetet teremt. Kérdezze meg orvosát.

A város minden polgára járuljon hozzá a szegények segélyezéséhez. Oradea. Saját tud. Pénteken délután Fodor Péter polgármester elnökletével ülést tartott a városi időközi bizottság. Popovici Traian tanácsos vázolta a szegények és munkanélküliek helyzetét, kérte, hogy vegyenek fel a költségvetésbe a szegénysegélyre egy nagyobb összeget. Fodor Péter polgármester a tanács nevében köszönetet mondott Popovici Traiannak önzetlen tevékenységéért és értékes munkáját és kijelentette, hogy gondoskodni fog megfelelő összegről. Örömmel állapítja meg, hogy az én nincs olyan nagyfokú munkanélküliség s ez megkönnyíti a helyzetet. A sajtó képviselőit felkéri, hogy szőltsák fel a város közönségét adakozásra. Mindenki tehetsége szerint járuljon hozzá az alap előteremtéséhez. Popovici Traian ismerteti a szegényakció elgondolásait. A téli hónapokban melegeköt és népkonvhat állítanak fel a nőegyletek és a jótékonycélú egyesületek felügyelete alatt. Ugyanakkor a kulturszakosztálynál felvett névsor alapján tűziját és pénzszelvélyt osztanak ki a szegények között. A szegénysegélyezés letárgyalása után Popescu, a pénzügyi igazgató főnöke előterjesztette az új pénzügyi szabályrendeletet, amit a városi tanács által kinevezett bizottság állított össze. A tanács elfogadta a szabályrendeletet és jóváhagyás végett felterjesztette a helygyminiszteriumba.

Olvassátok és teresszétok a Magyar Lapok-at!

SOK TIZEZER
megelegedett vevő bizonyítja hogy a

„ZEPHIR“
kályha az összes kályhák között a

LEGJOBB

10 kilogram fával fűt **24** órán át.
egy normál szobát

Gyártja: **Szántó D. és fia, Oradea**
„ELITE“ tűzhely kályhagyára
Kapható mindenütt. Kerjen díjtalan arjegyeket.

„Pax“ vacsora Mediason. Saját tud. A mediási „Pax“ hitelszövetkezet nagyszabású társasvacsorát rendezett tagjai részére, amelyen 400-nál többen jelentek meg, ugyannyira, hogy a Gevebervein nagyterme ez alkalommal kicsinynek bizonyult. A társasvacsora keretében a szövetkezeti eszméket dr. P. Trefán Timotheusz, mediási záradatfőnök ismertette részletesen, a nagyszámú közönség nagy érdeklődése mellett.

Országos nagygyűlést tart a Kiskereskedők Szövetsége a Vendéglősök és Italmérők szövetségével karöltve. Braşov. Saját tud. A Kiskereskedők Szövetsége a Vendéglősök és Italmérők Szövetségével karöltve november 18. és 19-iki napokon országos nagygyűlést tartanak Braşovban, a Kereskedelmi Kamara dísztermében. A nagygyűlés napirendjén a különböző árelemek megvitatása szerepelnek.

NEM UTAZIK AMERIKÁBA A WINDSORI HERCEG. Párizsból jelentik: A windsori herceg titkára nyilatkozott az újságíróknak és kijelentette, hogy a herceg lemond terbevetett északamerikai utjáról.

Veszély fenyegeti bőrét a víz által... mert a víz kemény. De a legkeményebb víz is elveszti ártalmasságát, ha mosdóvizébe Mack's Kaiser Borax-ot önt. Csak a közismert vörös dobozban valódi, kimérve nem kapható.

AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN A BANAT LAKOSSÁGA MUTATJA A LEGNAGYOBB HALALOZÁSI ÉS LEGKISEBB SZÜLETÉSI ARÁNYSZÁMOT. Bucureşti. Saját tud. A statisztikai intézet legutóbbi kimutatása szerint Románia lakosságának száma állandó növekedésben van s most már a 19,422,660-at éri, amiből falusi lakos 15,816,685. Ugy a születési, mint a halálozási arányszám növekedést mutat a tavalyihoz képest. Az általános halandóság 20 ezrelék körül van. Különös, hogy a halálozási arányszám nagyobb a városokban, helett az orvosok mind a városokba gyűlnek, míg a falvak nagy része orvos nélkül van. A gyermekhalandóság úgy a falvakban, mint a városokban állandó növekedést mutat. Az újszülötteknél 16.3 százalékról 17.5 százalékra emelkedett az utolsó évben. Az egész országban a Banatban van a legnagyobb halálozási és a legkisebb születési arányszám, úgy hogy itt természetes szempontul egyáltalában nincs sőt a lakosság száma csökkenében van. Ugyanakkor a Banatban van a legrosszabb orvos.

Szilágysági híradó. Zaku. Saját tud. Az esküdtsek özi ülészaka november 15-én veszi kezdetét Salaj megyében. A 30 esküdt nevé az elmúlt napokban sorolta ki dr. Ember János törvényszéki elnök. — A zalau vadászati felügyelő és a salajmegyei erdészeti hivatalok által rendezett erdészeti és vadászati kiállítás nagy látogatottságnak örvend. Szébbnél-szebb vadászati és erdészeti tárgyak vannak kiállítva amelyek közül a legnagyobb általános tejszést költött díjazni fogják. A kiállítás november 7-ig tart. — Salaj megyében november hónapban az alábbi országos nagyvásárokat tartják: Baciu 10-én és 11-én, Nufalaun 10-én és 11-én, Tasnadon 12-én, Garceiban 15-én, Hododon 22-én és 23-án, Sarmaságon 21-én és 25-én, Gh. Pop de Basostin 29-én. — Csanálosi József, Vass Tibor, Tóth János és Zaharia Teodor sarducci lakosokat 6-6 hónap fegyházra ítélték a közelmúlt évben, mert az elmúlt év őszén hamis 20 feleséket készítettek, melyből azonban sikerült volna azokból elhelyezniük, leplezték őket.

Temetés. Szilasy Györgyné szül. Paál Anna 56 éves korában Oradeán elhunyt. Temetése ma délután 5 órakor lesz a Iuliu Maniu-utj református temetőben. (Erdélyi „Concordia“.)

Temetéseket heti, havi, negyedévi **tűrlesztésre** végez legolcsóbb árban Erdélyi Sándor «CONCORDIA» Oradea.

Az oradeai Katolikus Legényegylet november 8-án, hétfőn este fél 9 órakor tartja rendes évi közgyűlést, amelyre összes választmányi és rendes tagjait meghívja az elnökség.

TEMPLOMSZENTELÉS. Timisoara. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök vasárnap Gottlob községben ünnepélyesen felszenteli az ottani impozáns templomot. A templomot annakidején, mint kegyúr, a báró Lipthay-család építette. A hívek áldozatkészsége és Wild József plébános buzgólkodása folytán most kívül és belül restaurálták.

* A kitünő dr. Földes-féle Margit krém legmegbízhatóbb arc- és szépségápoló szer.

ÓRIÁSI MÉRTEKET ÜLTÖTT A KANYARÓJÁRVÁNY SIMLEUL-SILVÁNIEIN ÉS KÖRNYEKEN. Simleul-Silvaniei. Saját tud. Pár nap óta óriási aggodalom uralkodik a városban és különösen a közeli Perecen községben, ahol a kisgyermekes szülők között nagy az izgalom, mert az elmúlt héten elterjedt kanyarójárvány egyre nagyobb méreteket kezd ölteni. Bár a simleul-silvaniei egészségügyi hivatal és a pereceni járási orvos azonnal megiettek a szükséges intézkedéseket, hogy a betegség felütötte a fejét, a kanyarójárványnak már több halálos áldozata is van. Simleul-Silvaniein alig néhány nap alatt négy gyermek halt meg kanyaróból keletkezett komplikációk következtében, míg Perecenben már hétre emelkedett a halott gyermekek száma. A hatóságilag nyilvántartott kanyarós megbetegedések száma Simleul-Silvaniein meghaladja a hatvanat, Perecenben pedig a nyolcvanat is.

fejfájás ellen Beretvás paraxilla!

Zürichi zárlat. Párizs 14.62 fél, London 21.52 fél, Newyork 430 fél, Brüsszel 73.32, Milano 22.70, Amsterdám 238.07 fél, Berlin 173.80, Bécs — schilling 80.20, Prága 15.05, Varsó 81.75, Belgrad 10, Bucureşti 325.

* A szépségápolás legfontosabb feladata az archórt az időjárás behatásaitól és rombolásaitól megvédeni. A bőr legnagyobb ellensége a por, éppen ezért a legelső feltétel a bőrnek alapos megtisztogatása. A Scherk-féle arcvíz a legjobb és legegyszerűbb szer, hogy az archórt tisztaságát elérhessük. Mélyen behatol a porusokba és megszünteti az ártalmas portól és amellettt üzve és ápolta teszi az archórt.

SPORTHIREK

CAO—Olimpia Oradeán. Vasárnap délután a jó formába lendült CAO a satumarei Olimpiával mérkőzik a Nemzeti Bajnokság keretében. A találkozó iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Budapest—Nürnberg 4:3. Városközi görög-római bírók mérkőzés. A magyar csapat győzelme annál értékesebb, mert szabadságsu bírók között állt a csapat.

Sibiu atlétai győztek Medias ellen. Sibiu-ból jelentik: A két város közti atlétikai viadalt a szibiu csapat nyerték meg 75:37 arányban. A kézilabdamezőkészen: Sibiu—Medias 8:5 (4:3).

Románia főiskolai válogatottja is résztvesz a Főiskolai Európa Kupában. Párizsból jelentik: A főiskolások nemzetközi sporttelepe rendkívül érdekes vándordíjjal gazdagodott. Megalapították a Főiskolai Európa Kupát, melyre hat ország nevezett: Olaszország, Ausztria, Románia, Magyarország, Csehszlovákia és Németország. Mindegyik csapat játszik mindegyikkel, pont és gólarány dönt. A győztes azután az angol diákok meghívására Londonba utazik, ahol az angol diákválogatotttal lejátsza az első döntőt, míg a második találkozó ugyancsak a két csapat között Bécsben lesz. Románia főiskolai válogatottja előszörang esélyel indul a küzdelemben.

* Földalati hűdésben szenvedő betegeknek igen nagy megkönnyebbülést szerez reggelenként egy kis pohár természetes „Fekete József“ keserűvíz azért, mert anélkül, hogy a betegnek a legcsekélyebb mértékben is erőlködni kellene, a beleket alaposan kitisztítja és az egész anyagcsereét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Mi lesz az oradeai „Fekete Sas“ épülettel?

Oradea. Saját tud. Minden bizonnyal nem akad városunknak egyetlen olyan polgára sem, aki ne viseltetne különös érdeklődéssel a „Sas-palota“ tulajdonjogának jövődó sorsát iránt. Mert tisztelőleg legyen mondva annak a valalkozo szellemnek, amelyik vagy 30 esztendővel ezelőtt, a nyereség és veszteség nagy esélyeinek közepette, idevarázsolta ezt a messze földön híres, hatalmas palotát és a Sas-palota létesítésével a város akkori éretet legalább ötven évvel meghaladó tempót dikált — mégis csak jó lenne ajándékba kapni ezt a nagyvárkú ingatlant... Főnyeremény volna ez minden bizonnyal — sorsjegy nélkül is — és unneppá iktatná a város azt a napot, amikor mint tulajdonos gyermekét keblére ölelhéne a harminc esztendővel ezelőtt elszálló és most visszatérő „Fekete Sas“... Igaz ugyan, hogy a Sas tulajdonosai ellen megindult offenzíva mindazoknak lehiúti a véréit, akik valaha is valamilyen jogviszonyban álltak a várossal, mert egyetlen nyugodt napjuk sem lehet abban a tekintetben, hogy mikor fogják kihantolni a városi levéltár dohos pincéjéből szerződésüket és mikor állapítják meg, hogy ezelőtt tíz vagy ötven esztendővel szerződésüket követték el. Már pedig a városnak erre mindig lesz jogcime, mert mindig akad javításra szoruló utcaburkolat...

A tulajdonjog kérdésének vitájához egyelőre nem szólunk hozzá, ez korai volna. De nem mehetünk el szó nélkül az indok mellett, amelyeknek alapján a városi tanács a „Sas-palota“ tulajdonjogát vitatni kezdte. A városi tanács — mint ismeretes — egy szűkebb bizottságot küldött ki önmagából, amelynek az volt a megbízatása: vizsgálja meg a helyszínen, hogy története a „Sas-palota“ körül szerződésesség és hogy indíthat-e pórt a város a „Sas-palota“ tulajdonosai ellen azért, hogy ismét tulajdonába vegye a kérdéses ingatlant. A helyszíni szemlére egy közjegyző is kiszállt és amint a bizottság jelentése mondja: a közjegyzőj okirát megállapította a szerződés-szerzést... Valahogy operettszerűen hat egy százmillió ingatlan tulajdonjogának vitájánál a jogalap ilyen szerű megállapítása mindazok előtt, akik egy tulajdonjogi kérdés bíróság előtti eljárását ismerik, de különösen szokatlanul hangzik a kiküldött bizottság jelentésének utolsó szakasza. Ez a szakasz indokolja meg ugyanis, a város javára indítandó bekebelezési eljárás egyik legfontosabb okát. A kiküldött bizottság ebben a szakaszban azt hozza fel legfőbb indokképpen, hogy a város jelenlegi pénzügyi viszonyai között csak akkor tudja utatit javítani vagy kikövezt, ha ingatlanainak jövedelmét vagy annak eladási árát fordítja erre a célra.

Igy tehát rendkívül jól jönne, ha a „Fekete Sas“ és Zöldfa épületét tulajdonába vehetné a város.

Nem lett volna szabad a kiküldött bizottság jelentését ilyen lakus tollal megírni. Az utcák kovezesének hiánya vagy lehanyagolt állapotja nem lehet komoly indok arra, hogy bármelyik városi polgar vagy jogi személy ingatlanát kisajátítsák. Ha a városi tanács tulajdonjogi igényt támaszthat egy ingatlanak szemében, úgy ezt az igényt akkor is kötelessége érvényesíteni, ha már mondjuk a Jósia-telep egész terjedelmében ki van aszfaltozva... Nem lehet irányadó az ures vagy telj városi kassza abban a tekintetben, hogy joga van-e a városnak, vagy sem igényveinek érvényesítésére. Ez nem lehet indok egy tulajdonjogi vitánál és egyáltalában nem lenne alkalmas a perben eldélkező bíró meggyőzésére. Hatasa a közvélemény minden bizonnyal van, mert igen alkalmas hangulatkeltésre a nagy tökét képviselő ingatlan tulajdonosai ellen, különösen akkor, amikor a város polgarai már minden reményüket feladták, amit a város saros és poros utcáinak kiköveztése vagy karbantartása iránt tápláltak. Milyen jó is lesz, hogyha a bíres városi tanács a „Sas-palota“ árából majd rendezsdi az utcákat a Jónás-teleptől a Püspökútiig.

Nem ismerük a Sas palota ellen meginduló perben a város igazát alátámasztó jogi indokokat, de ha a többi indok is ilyen „jogászai szellemben“ van megszerkesztve, akkor abból a sas-tojásból, amin most kotlik a városi tanács — rut kis kacsza fog kikérülni...

Dr. K. K.

Öreg diák visszánéz...

Országos nagy gyülekezés a százesztendős brasovi főgimnáziumban

(Brasov.) Transzilvánia egyik legjellegzetesebb városában nagy ünnepet ül ma a magyarság. Közeli és messzeávolra szakadt öregdiákok gyűltek össze köszönteni a száz éves brasovi római katolikus főgimnáziumot. Nagy számban vannak közöttük más nemzetiségűek is, akik ma szintén igyekeznek leróni hálájukat egykori Alma Materjük iránt. De nem csupán az egykori diákok, hanem egész Transzilvánia magyarsága ott sorakozik fel az ünnepi napok mögött, mert ma éreznünk kell, hogy ez az intézet is egyike volt azoknak, amelyek egy évszázadon keresztül a kultúra szolgálatában állottak.

Nemcsak szokás, hanem egyenesen kötelesség minden ilyen alkalommal visszapillantani a múltba és meghajlani az emlékezés zászlaját azok emlékére, akik értünk küzdöttek, akik fejlődésünk alapkövét letették. Ennek az intézetnek is sok jótévője volt, sokan fáradoztak haladásáért, de kegyeleltértségek nélkül megállapíthatjuk, hogy valamennyi közül a legtöbbet az intézet alapítójának, felfalusi Kovács Antalnak köszönhetünk. Az ő tetteiről, akaraterejéről és bölcsességéről nemcsak hogy nem lett volna alkalmunk ma ünnepelni, hanem talán egészen el is maradt volna ennek az intézetnek a megalapítása.

Ha a város száz év előtti történelmét lapozzuk, ugyancsak szomorú képet kapjuk a nemzetiségi kérdésnek. Bécs mindenható keze itt is nagyon éreztet a százok nyelvi adottságuk előnyeit nem ritkán úgy használták, hogy abból több városfeleikre hátrány származott. A nyelvi kérdés sok vizálya adott, alkalmat és ez nagy hátrányára volt a római katolikus eklézsiának is, ahol tudvalevőleg magyarok és németek egyenest voltak. Lamásch József akkori plébános már közeljárt a nyolcvanadik évéhez s érthető, ha ebben a korban nem tudta meggátolni, hogy az eklézsia külön német és külön magyar részre szakadjon. Mikor az öreg plébános 1831-ben aranymiséjét mondta, a híres alkalomra megjelent 23 pap között volt a nagyági plébános is, aki mögött már akkor szép mult állott. A Deés-aknán 1791-ben született felfalusi Kovács Antal u. i. Gyulafehérváron elvégezte iskoláit a humán osztályig és utána Nagyszombatba került teológusnak, ahol 1814-ben pappá szentelték. Egyenesen a Mártonffy József püspök udvarába került titkárnak, honnan a Bethlen grófokhoz vittek nevelőnek. 1824-ben már zalatnai segédlelkész volt, ahonnan Sibüba vitték tanárnak. Mindennél rövid volt a tartózkodása s így 1828-ban Nagyvágra hívták plébánosnak.

Lamásch plébános aranymiséjén ez a fiatal pap tartott beszédet. Ez a beszéd szolgált alapul ahhoz, hogy mikor 1835-ben meghalt az öreg plébános az egyébként ellentétben álló két nemzetiségre szakadt eklézsia egyhangúlag őt hívta meg brasovi plébánosra. Habár Kovács Antal előtt még más tér is nyitva állott, ő mégis szívesen elfogadta a brasoviakat meghívását és 1836 januárjában diadalmenetben bevonult ide a Cenkegy alatti elterülő festői városba. Ez a hat nyelvet beszélő rendkívül tehetséges ember, hamarosan elbűvölte hívei tömegét. — A beiktatáson magyar, németül és latinul szózkodott, ami egy csapásra olyan tekintélyt szerzett neki, hogy sikerrel foghatott hozzá rendezni a gyűlést.

Első tevékenysége az volt, hogy lecsendesítette híveit és kibékítette a szembenálló ellenfeleket. Nagyon sok teendője volt ezzel a rendteremtéssel, de emellett azonnal átlátta az új teendőket is. Látta, hogy főleg a megfelelő intelligencia hiánya az itteni vizálykodások okozója s ezért ezen akart segíteni. Mindjárt az első évben megalapította az itteni Kronsztädter Wochenblattot, amelyből minden valószínűség szerint idők folyamán a mai Kronsztädter Zeitung fejlődött ki. Csaknem egy időben egy magyar nyelvű

újságot, a Brassói Hírlap-ot is kiadta.

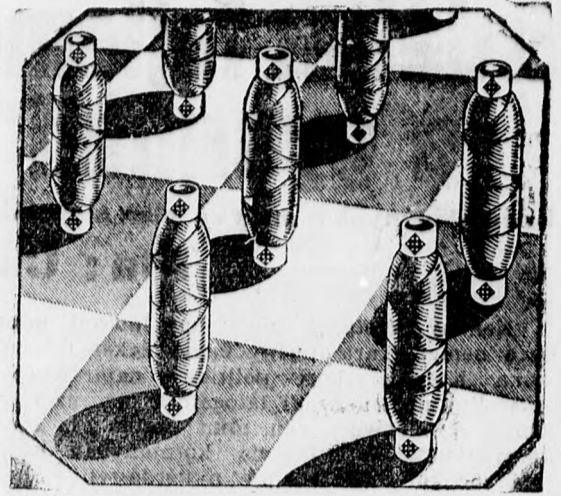
Társadalmi tevékenysége túlterjedt felekezeti, sőt nemzetiségi határain is. Hogy mennyire ezéles látókörrel fogott a népnevelői munkájához, az abból is kiténik, hogy ő is azok között volt, akik egy háromnyelvű olvasóegylet felállításán fáradoztak. Vasárnapi iskolát rendezett be a felnőttek számára, ahol általános tudnivalókkal igyekezett pótolni a tapasztalt hiányokat. Sőt sokak megbotránkozására még arra is időt szakított magának, hogy „Tornaintézet”-et alapítson.

Nagyon széles látókörű ember volt, aki tudta, hogy ezek az intézmények csak nagyon átmeneti jellegűek lehetnek és népe égető nagy kérdéseit csak úgy tudja megoldani és a jövő utáiból a nagy nehézségeket elgördíteni, ha kezébe veszi az ifjúság nevelését és arra igyekezik, hogy tanulási lehetőséget szerez a jövő nemzedékének. Ezért fogott hát hozzá az addig is már többször felvetődött római katolikus gimnázium megalapításához.

Lelkesedéssel és nagy megértéssel fogadta mindenki ezt a tervét. A kivételében azonban csak nagyon kevesen bíztak. Anyagi alap nem állott rendelkezésére. Segítőtársa nem volt. Munkája pedig annyira elfoglalta, hogy még a hozzá közelállóak sem bíztak egészen abban, hogy minden vállalkozását siker koronázhassa. Itt megteremtette a külvárosok felekezeti iskoláit és rendezte az addig tarthatatlan iskoláztatási kérdéseket.

Kovács Antal brasovi plébánosága második esztendejében bejelentette, hogy megalapítja a gimnáziumot. Az egyházközség vezetősége lelkesedéssel fogadta, a püspök is pártolta, de jó ideig nem került olyan alkalmas embere, akit tanárnak küldhetett volna az új iskolába. De nem az az ember volt Kovács Antal, aki ne talált volna a kezdet nehézségeiből kivezető utat. 1837 október elsején meghirdette a beiratkozást és várta, hogy az előző tanévben végzett 35 főlemlé iskolás beiratkozzék. Plébánosj ebédőjét tanteremnek rendezte be, azonban annyira bizalmatlanok voltak iskolája iránt, hogy csupán hat fiút íratlak be hozzá. Ő azonban nem nyugodott bele és addig házalt, amíg a létszámot valahogy húszra felvitte. Ez nem ment simán és ugyancsak elő kellett vennie ékesszólását s habár az egész iskola felállítására és fenntartására az ő terhe volt, mégis előre ingyen könyveket, jutalmakat és mindenkinek nagy humánus bánásmódot ígért. Csak így tudott végre odajutni, hogy az új iskolában az I. (Principia) osztályt megnyithatta és a tanítást egyelőre saját maga megkezdhetette.

Ez történt most száz éve. Nagyon merész alapító volt felfalusi Kovács Antal, de talán még maga sem hitte, hogy terve ilyen fényesen sikerüljön. Az első húsz diák után jöttek a többiek s

Több mint 600 különbéféle színben

minden szaküzletben kapható
a Gütermann varróselyem. Kérjen
mindig Gütermann varróselymet
és vásárlásnál figyeljen a gyári
védjegyére (saktábla)
és a Gütermann névre.

ma már a tizenhétzetet is meghaladja azoknak a száma, akik az ő iskolájának padjain szereztek meg az életben való boldogulás alapját.

Húsz évet élt felfalusi Kovács Antal az ő kis „gimnáziumában”. Ez alatt volt örvendetes felindülése és volt hanyatlása is iskolájának. A politika már az ő életében is sokszor beleszólt a műszakért rajongók törekvéseibe. De úgy akkor, mint azután, minden bajt, minden nehézséget leküzdött a kis intézet és végül is a tudásnak és haladásnak olyan templomává lett, melynek áldásos munkája kihát egész népünk, sőt együttélő testvérmembereink életére is.

A mai ünnepkel egy század küzdelme, öröme, szenvedése, megpróbáltatása és sok elért eredménye árul. A század elején egyetlen ember állott annál a bölcsönél, melyből kinőhetett ez a híres intézet. S most, amikor idáig értünk, határkőnek kellene tekintse minden volt diák ezt az ünnepet, amely nem egy bevégzett utat, hanem új lehetőségek nyílását kell jelentse. Bámullattal és hódolattal kell végignéznünk annak az embernek a törekvésein, aki egy ilyen nagy művet meg tudt kezdni és úgy beindítani, hogy az egyre izmosabbá váljék és végül is nemzedékek nevelőjévé legyen. Kovács Antal nagy szellemének ott kell ma lebegnie az ünnepi napok között, akiknek szent kötelességük megvetni elkövetkezendő századok alapkövét.

—SZ—

EMLÉKEZZÜNK...

Írta: SZEMLÉR FERENC

Száz éve állsz hitnek, tudásnak
Megszentelt ősi temploma.
Viharok zúgtak el fölötted,
De nem rendültél meg soha
S mit alapítód nagy szívével
Szent feladatként rád hagyott:
Üzenetlenül az ifjúságot
Ma is neveled, oktatód.

A szeretet, mely hittel épít,
Rakott le itt minden követ,
Szegényen is az gyújtott lángra
Az oktatókban hű szívet,
Jó anyaként azért öleltél
Magadhoz minden gyermeket,
Ki volt? Honnan jött? nem kerested,
Egyként kedves volt mind neked.

Száz éve állsz... S mi ma megáldjuk
Hálával minden követet!
Szeretet hívott létre egykor,
Tartson meg hát a szeretet!
Amit lehet, tegyen meg érted
S ne szünjön meg az áldozat,
Mert ha Te dőlsz, az életünk is
Eelhervad romjaid alatt...

Egy volt s ma is csak egy a célod:
Nevelni ifjak ezreit,
Hogy férfiakká edze őket
Töretlen erkölcsi, munka, hit,
Hogy Istent és hazát szeretve
Megannyi gond és baj között
Termékenyítsék szebb tavaszra
Az őshagyta szent rögöt;

Hogy amit itt Tőled tanultak:
Habár világnak rengenek,
Testvérekül szívet cserélni
Soha el ne feledjenek,
De hogyha kell, elvek csatáján
Megtette büszkén satnya bért
Álljanak hittel harci sorba
Minden igaz emberjogért.

**Miseruhák, pluvialék, kelyhek,
zászlók, cingulusok, gallérok,
reverendák stb.**

legelőnyösebb beszerzési forrása

Oberbauer A. Utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
74 éves cég.

*) A brasovi katolikus főgimnázium fennállásának százéves jubileumára

Érdekes fejlemények várhatók a gyarmati kérdésekben

A német igények a múlt és jelen megvilágításában. Mussolini hathatós közbeszólása
Irta: Csiszár Béla

Néhány hónappal ezelőtt úgy látszott, mint ha a német gyarmatigény ügye végkép lekerült volna a nemzetközi politika napirendjéről. Mussolini németországi látogatása óta azonban jobban az előtérben van, mint valaha. Az angol kormánynak és a francia kormánynak egyre többször kell foglalkoznia a kérdéssel s megmozdult mindkét országban a közvélemény is, hogy a német igényekkel szemben felsorakoztassa döntőnek ítélt érveit. Németország azt állítja, hogy csak azt követeli vissza, amivel már azelőtt is rendelkezett s amitől úgy érzi, jogtalanul fosztották meg. Indoknak már ez is elég volna, de felhossa még azt, hogy rohamosan gyarapodó népessége és nagyarányú nyersanyaghiánya miatt elkerülhetetlenül szüksége van volt birtokai visszajuttatására. A német igényekkel szemben természetesen megoszlanak a vélemények a nemzetközi körökben. Először is az irányban, hogy visszaadhatók-e ezek a területek, másodsorban, hogy vissza kell-e valóban adni őket. Egyik oldalon még a követelés jogosságát is tagadják, a másikon csak a visszaadás lehetőségét. Hol van az igazság? Melyik oldalon?

Az európai hatalmak közül Olaszországon kívül Németország lépett be legkésőbb a gyarmatosító népek sorába. Más szerencsésebb országok már régen előjártak a világrészek hódításában, mikor ez a nép még mindig belső bajai volt elfoglalva és a nemzetvédelmi lázában égett. Mikor azonban 1870-ben Franciaország felett győzedelmeskedett, mint kész nagyhatalom, mind erősebben kért részt a még fölöttébb kerülni területekből és tör az angolokéhoz hasonló világhatalomra. A német birodalom ekkor még voltaképp imperiálista ösztönből akar szert tenni gyarmatokra. Az alkalmat kitűnően választja meg. A nyolcvanas évek elején a Kongó-kérdésben súlyos viszály fenyegetett. A hatalmak a belga király alapította társaságban veszélyeztetve látják gyarmati érdekeiket. A kezdeményezést Németország ragadja magához. 1885-ben Berlinben értekezlet ül össze s szabályozza Afrika felosztásának kérdését.

A kongresszus után megindul Afrikában a nagy annexiók korszaka. Németország mind egyik hatalomnál serényebben lát a gyarmatosításhoz. A Guineai-öbölben megszállja Kamerun és Togo tartományokat, a délnyugati partvidéken egy nagyon barátságatlan és kietlen vidéket, a belga Kongótól pedig a később Német-Kelet-Afrikának nevezett területet. A szerzemények egyrésze ugyan brit érdekeket sértett, de a 90-es évek elején a két hatalom megegyezett egymással, hogy érdekeiket nem keresztezik, majd szerződést kötöttek a zanzibári szultánság felosztására. A kisebbik részt a német birodalom kapta, de kárpótlásul hozzájutott Helgoland szigetéhez az Elba torkolatánál, amely addig angol birtok volt, Anglia a német gyarmatszerzéssel eléggé kedvezőtlen helyzetbe került. Egyelőre füstbe ment az a remény, hogy összefüggő, zárt afrikai gyarmatbirodalmat teremthessen. Szudán és Dél-Afrika közé ek gyanánt nyult be a német gyarmatterület. Ezt csak a háború után tudta elérni, amikor a németafrikai gyarmatokat magának foglalta le. Ez érthetővé teszi, miért nem lelkesedik ma Anglia a német gyarmatok visszaadásának gondolatáért.

A német gyarmatszerzés a német-francia vonalon még nagyobb érdeksürlődést okozott. Németország elvi szempontból hevesen ellenézte a franciáknak afrikai gyarmatbirtokuk kikeresztelésére irányuló törekvéseit, s mereven ellenezte a többi között Marokkó megszállását. II. Vilmos e tiltakozásnak szembetűnő kifejezést is adott, mikor Marokkóban meglátogatta a szultánt és tüntetően hangsúlyozta egyenrangúságát. Franciaországnak elkerülhetetlenül szüksége volt Marokkó birtokára, gyarmatbirodalma nyugalma és egysége érdekében. Ugyanakkor Németország is szeretne volna rátenni kezét. A kérdés azután nemzetközi konferencia elé került. Később Franciaország mégis megszállta Marokkót, mire Németország részt kért a területből, Franciaország végül is engedett, elismerte a német jogokat és kárpótlásul Francia-Kongó területéből mintegy 280 ezer négyzetkilométernyi te-

ritület átengedett Németországnak. Németország célja ugyanaz volt, mint versenytársaié, egységes és kerek gyarmatbirodalmat alapítani Afrikában, ha másként nem, más gyengébb fél birtokainak erőszakos elszakításával. Ezt a törekvést azonban keresztülhúzta a három év múlva kitört háború.

A békekötéskor Németország mindegyik gyarmatát elveszítette. Az afrikaiakon Anglia és Franciaország osztozott, — az előbbi Német-Délnyugatafrikát és Keletafrikát kapta, az utóbbi Togot és Kamerunt, — ázsiai birtokait Japán, az óceániai szigeteket pedig az Egyesült Államok és Hollandia szállták meg.

Gyarmati igényeiről Németország másfél évtizeden át mélyen hallgatott. Mintegy két évvel ezelőtt indultak meg először a diplomáciai puhatolozások Londonban, hogy miként fogadná Anglia a volt német gyarmatok kérdésének felvetését és lehetne-e remélni, hogy ehhez a törekvéshez elnyerjék a nagyhatalmak közreműködését és belegyezését? Nagymértékben elősegítette az akció sikerét Olaszország győzelmes abessziniai hadjárata s az a súlyos pozíció, amelyet a Hitler vezette Németország a nemzetközi politikában megszerzett. Németország túlnépesedését és felötti nyersanyaghiányát hozta fel okul. Diplomáciai puhatolozása során kifejtette, hogy a világ egyik legsűrűbben lakott országa, amelynek termőföldje a talajviszonyok következtében meglehetősen mostohán terem és nem képes kielégíteni a 70 milliós népességét. Felhozta azt is, hogy vason és szénen kívül egyetlen nyersanyagban sem rendelkezik olyan mennyiség felett, amellyel iparát csak megközelítőleg is el tudná látni. A gyapotot, gumit, kauszokot, kőolajat s általában a legfontosabb nyersanyagokat külföldről kell beszereznie drága pénzért vagy vegyi úton, költséges eljárással kell előállítani.

Mikor ezzel szemben azt az ellenérvet hozták fel, hogy a volt német gyarmatok visszaadásával ezt a kérdést amugy sem lehetne megnyugtató módon rendezni, de javasolták, hogy a nyersanyagok elosztásának kérdését megvizsgálják és Németországnak kedvezményeket adnak a nyersanyagvásárlásnál, sőt a három nagyhatalom kölcsönt is nyújt ehhez, — Németország azzal felelt, hogy ragaszkodnia kell követeléséhez, mivel olyan területek kell jussanak birtokába, ahol saját pénzével tarthat fel és aknázhat ki nyersanyagokat s értük német pénzzel fizethet. Másrészt azért is van szüksége az elvett területekre, hogy ott piacot találjon iparcikkei elhelyezésére és a német vállalkozás foglalkoztatására.

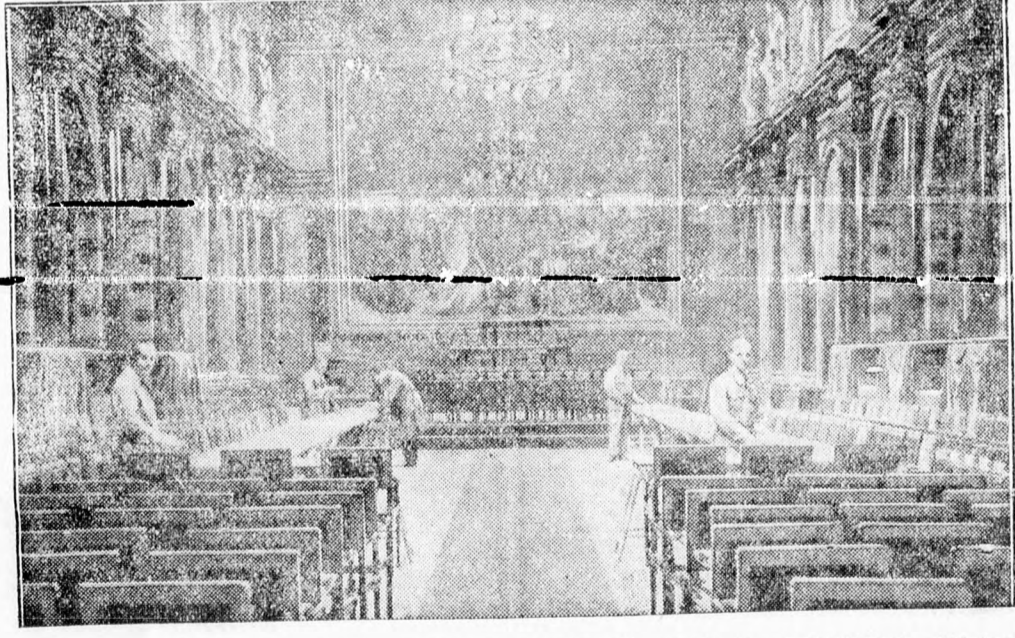
Felmerül a kérdés, miért éppen Angliánál indultak meg a puhatolozások s az első német lépések? Afrikában a világháború előtt közel 3 millió négyzetkilométernyi terület tartozott né-

met fennhatóság alá. Ebből Anglia közel 2 millió 200 ezer négyzetkilométernyi, tehát a területnek több, mint a háromnegyedrészt kapta. Értelmezhető tehát, ha a német követelést elsősorban Londonban hozták szőnyegre. Ismeretes, mit válaszolt mindezekre az angol kormány. Az alsóházban és másutt is erőlesen szembeszállt a német igényekkel és hangoztatta, hogy nincs abban a helyzetben, hogy erről a kérdéssel tárgyalásokat folytasson. Természetesen a tárgyalások továbbfolytak sőt még ma is folynak. Mióta német nagykövetnek Ribbentrop, Hitler bizalmas külpolitikai tanácsadója és a gyarmatkérdésben legszuggeralóbb híve került Londonba, azóta ez a kérdés állandóan napirenden van. Ribbentrop állítólag nem szalaszt el egyetlen alkalmat sem, hogy e kérdésben közeledést hozzon létre a két kormány álláspontja között. Ha ez sikerül, a német kormánynak már nyert ügye van.

A nemzetközi politika frontján egyelőre áll a harc és folyik a meggyőzés e kérdésben. Alig van téma, melyhez többször és többen szólnának hozzá ma politikusok és gazdasági szakemberek, mint a német gyarmatigényekhez és annak mielőbbi kielégítéséhez. A legkényelmesebb álláspontra, a teljes visszautasításra természetesen csak a hivatalos politika körében helyezkednek, ami érthető is, hiszen a felelősség nagy és nem lehet idő előtt engedményekkel előállni. Ott azonban, ahol politikai felelősség nélkül lehet nyilatkozni, több-kevesebb engedményt és jóindulatú tanulmányozást lehet észlelni. Persze, sűrűn merül fel, főleg francia és német oldalon, hogy Németországnak a gyarmatigényekkel csak politikai céljai vannak, de igen jelentős azok száma, akik komoly vizsgálat alá veszik a német érdekeket és a német igényeket. Ezekben a körökben hangoztatják, hogy nincs semmi értelme annak, hogy a németeknek ismételtelen azt mondják, hogy volt gyarmataik semmi hasznot sem hoznának és nyersanyagszükségletét sem tudná kielégíteni belőlük. Megfontolás tárgyává kellene tenni — mondják, — nem engedhetné-e át Anglia az afrikai Nigériából, Franciaország Kamerunból és Belgium Kongóból bizonyos területeit. Más vélemény szerint (ezt főleg Franciaországban hangoztatják), adják vissza a németeknek csendesóceáni szigeteiket, a többi között Ujguineát.

A kérdés elintézése rendkívül nehéz és bonyolult. Az kétségtelen, hogy Németország igénye, mint fenti fejtegetéseinkből kitűnt, jogos és indokolt. Már az, hogy tárgyalnak róla és több-kevesebb engedményt tesznek, mutatja, hogy Németország nem lépett fel jogot nélkülöző követeléssel. Kérdés csak az, lesz-e Anglia és Franciaország számára olyan érdemleges „előnyhalmazat”, amiért könnyű szívvel belemehet a két ország gyarmatterületei megcsonkításába. A felek egyelőre mereven állnak egymással szemben. Anglia, ha másban nem is, tekintetben mereven köti magát a versaillesi békeműhöz és kikötéséhez. Nem is szólva Franciaországról, amely még tárgyalni sem akar e kérdéssel. A többi állam, mely szintén részesedett, magatartását Angliától teszi függővé. Németországnak nagy előnyt hozott Mussolini legutóbbi római beszéde, amelyben a Duce lekötötte magát a német gyarmatigények teljesítésére mellett.

Mindenesetre az eljövendő hónapban e téren még sok érdekes fejleménynek leszünk majd tanúi.

A képünkön látható szép, nagy díszterem a brüsszeli akadémia palotájának ülésterme, ahol a külénchatalmi értekezlet tagjai folytatják nagyfontosságú tanácskozásait.

Az elkorcsosultak

Irtó: Castano-Köszeghy Marianne

The Chamber of Horrors! — A Borzalmak Terme. — Ez az ijesztő felírás Londonban olvasható, az inkább hírhedt, mint híres pannotikumban. Madame Tussaud viaszfiguragyűjteményében. Az egyébként elcsépeelt anyagon, bőséges hadvezérek, politikusprimadonnák, kajánul vigyorgó történelmi előkelőségek garadáján kívül, egy külön, vérszesen elsötétített szoba ajtaja fölött ordít az elrettentő tábla. Valóban nem éri meg a gyöngébb idegeknek, hogy még zsebüket is külön beléptidíjjal tépazzák meg a fürdőkádban és vérben fetrengő Marat és egyéb borzadályok megtekintéséért, ami még a különlegesen rossz angol ürüszlelettől is elveszi a boldogtalan kíváncsiak étvágyát.

Azonban még ez a visszajáró londoni kísértet is gyermeket és bányászlelőt szórakoztató enyhül a másik, az igazi Borzalmak Terme mellett, mely Münchenben látható, egész Európa őszintén elképedésére.

„Entartete Kunst“

Ezt a címet viselte a müncheni Hofgalerie idei nyári kiállítása. Keletkezésének története ismeretes. Ez év tavaszán jelent meg Hitler híres rendelete az összes német állami múzeumok igazgatóihoz. A kancellár e rendeletben szokott erélyességével parancsolt rá Berlin. München és az összes német nagyvárosok templomainak, műemlékeinek és képtárainak vezetésére, hogy azonnal gyökeresen távolítsák el mindazt a képet és szobrot, ami úgy művészi, mint erkölcs tekintetében értéktelen és silány termék. Lett is ebből olyan radikális nagytakarítás, amelyet elpuhult korunk régen nem látott.

Tévedés azonban e rendeletnek kizárólagosan felekezeti okokból való megtámadása. A világhírű berlini múzeumokban például ma is ott függenek Max Liebermann és tanítványainak monumentális vásznai, ellenben az Entartete Kunst Münchenben örökre kipécézett piktorai között is akad bőven sok „von und zu.“ A kancellár egyébként maga is felülvizsgálta a múzeumigazgatók ugyancsak lelkiismeretes munkáját, képzett és művelt német fejek szakértő közreműködésével. Evtizedek művészi eltávolítását küszöbölték ki e hatalmas tisztogatás folyamán és ma tárgyilagossággal lehet megállapítani, hogy az igazán értékes színvonal visszaállítása tényleg sikerült.

Mindaz a zsbivásári munka, sok méreteiben is izléstelen, témáinál fogva pedig annál ijesztőbb, dekadens, dúrva és merőben művésziellen mázolinány, melyért eddig sok éven át nagy pénzeket fizetett a német állam. — ma összegyűjtve, szomorúan tekintélyes tömegben vigyorog a kíváncsi nézők felé. Szegény nézők! Azonban már maga az a vigasztaló, hogy ide ugyan nem jár belépődíj, eleve derűs hangulatba ringatja őket München kedélyes lakói itt adnak egymásnak találkozt. különösen, amikor zuhog az eső, — az esernyőt itt gazdájával együtt beengedik. Ez mindent megmond.

A polgár kíváncsisága érthető. Mint megvadult nyáj, úgy üvölt, tolong és hömpölyög a turnusokban beeresztett emberáradat a Hofgalerie lépcsőin. A legelső és egyenesen telejtérfelű látványosság, mely a szűk lépcsőházban feltűnik: Krisztus! Azonban e borzalmas, retentés, e hatálosan meggyalázott Krisztus, mely izléstelenül túlméretezett fafeszületén elsőként maered az Entartete Kunst látogatói felé, — ez a minden fonségtól megrabolt, boldogtalan Krisztus valóban nem, mint isteni ige hirdetője jelenik meg itt a nyilvánosság előtt. Elrettentő példaként tekint felénk, groteszkül eltúlozott sebeivel, beteg agyu tervezőjének megbomlott képzeletével e szörnyű faszobor, melynek pedig máris tekintélyes múltja van. A lübecki székesegyházban elhelyezett hősiemlék kiemelkedő főalakjaként faragta ki készítője, Gries professzor és a hősöknek ilyen sikerült gyalázatát még a fanár úr sürgős nyugdíjba menesztése sem mentheti.

Olvassare! a Scherk arcviz üvegen levő kis könyvcskét. Látni fogja, hogy csak az alaposan megtisztított bőr friss és szép, csak ez bir az egészséges szépség vonzóerejével. Scherk arcviz tökéletesen megtisztítja a bőrt és az arcot ruganyossá, gyengéddé és rózsássá teszi. Uvegek à Lei 62, 103, 164, 300, 475

Ez a könyv megad minden felvilágosítást

SCHERK PARIS - BERLIN - NEW YORK

Ez a legelső, idegkavaró benyomás elegendő ahhoz, hogy a néző máris lényegesen megrendült kedéllyel fogjon hozzá a további szemlélődéshez. Dante poklának minden rémsége kevés ahhoz a lelki szenvedéshez, melyet az érez elsősorban, aki csak egy kicsit is ért a művészethez és viszont a Frankfurter wirsli, meg a világ legjobb söre sem fizik rögtön a kövér bajornak, mikor innen friss levegőre menekül. Ami elfajult ösztön, métegy és aberráció élt az utolsó évtizeden át egy beteg korszak művésznemzedéke lelkében, ami rút, undorító és gonosz volt e magát piktorok képzelet, szerencsétlen siserahad elmeállapotában, — ordítva és tombolva üvölti világra ördögi csatakiáltását ez örökre elvesztett „művészeti“ hadjáratban. Torz szörnyek, elállatiasodott némberek, vad majompofák eszeveszett kaleidoszkopia vigyorog felénk e rettenetes falakról és mindenütt orgáját üli a legbotrányosabb mesterségbeli tudatlanság.

„És mindezekért óriási pénzeket, nehéz milliókat fizettek eddig a német állami kaptárak!“ „Erre kellett hát az adózó nép verejtékeseen összeizzadt fillérjei!“ — Ilyen tartalmú feliratok szakítják meg a képek és szobrok sorozatát.

Szentséges témák. — a Keresztrefeszítés! — embertelen meggyalázásában tátonganak a

KÉT VERS

Irtó: K. TÓTH LENKE

ŐSZEL

Tavasszal, mikor nyílt az orgona,
Kiké is volt az ut akác-sora?
A fák mosolygó árnya kit takart?
Sok boldog, csókos, vidám fiatal!

Most nézd csak, nézd, szép őszi délután
Ki néz merengve rőt levél után?
A napsugárt ki őrzi, mint a csósz?
— Az öregek... Az övéké az őszi!

AKÁR A CINKE

Kis cinke száll az etetőre,
Dióhéjon kopog a csőre
És mindjárt nincsen semmi gondja,
Ahogy a jó diót kibontja,

Kis rongyos megy a népkonyhára,
A bendőjét megtölti mára,
Sőt, kis fazék a retikülje,
Hogy ami nem kell, belegyűrje.

Jóllakik. Szeme, szája, fényes,
A lelke is mindjárt beszédes
S tudományából, hogyha telne,
Ő is szívesen énekelne!

nézők felé a különösen visszataszító felfogású festő: Nolde jóvoltából, akinek Adám és Évája sokkal inkább közelíti meg Darwin elméletét, mint a bibliát, viszont Piatál Ökrök című képeért az egész egyesült állatvilág-unisono! — teljes joggal indíthat becsületsértési pört! — Beckmann nevű festőnek Jézus és a házasságtörő című képéről egy mázsa kence sir le keservesen, mialatt Talheimer úr valóban pokoli ötletekkel fűszerezte Szent Antal kísértését. Pár teremmel odébb a lerázhatatlan Nolde üldöz minket új képével: Jézus és Magdolna. Ez a kép azonban egy tekintetben mégis erkölcsnemesítő hatású, — ha a világ összes Magdolnái ugyanúgy látnák patrónájukat, ahogy e kergető bajor látta őt: valószínűleg inkább sohasem tárnének le a tisztesség útjáról.

Chagall Rabbinsza vérbenforgó szemével, Kleinschmid: Duett im Nordcafé című brutális jelenetével, Campedonk örvongó lovával, Hoffmann inkább melankólikus tehenekhez, mint női festhez hasonló aktjaival, — végül bizonyos Kirschner az „Emberpárral“, melyhez hasonló kores-párt sem igen pingáltak még s amelyet pedig nagy diadallal ünnepeltek a weimari Németország idejében Hamburgban, — mindezek már éppen elegendők ahhoz, hogy türelmes nézőjük szédülten kapkodjon levegő után. De hiába, — emberek vagyunk, bűnösök és vezekelnünk kell! Tovább tart tehát ez ördögi séta minden poklokot át és túrnunk kell lelkiünk, emberi szemérünk és minden jobb érzés után kiáltozó ösztönünk arcucsapását, amikor olyan kép tárul elénk, mint az „Ecce Homo!“ Kenduschky festette és nem is olyan régen, — 50.000 márkáért vették meg a berlini Nationalmuseum számára.

Mikor is végül a barmeni Ruhmeshalle falairól lekerült — Abgehang! — feliratú Holt gyermek tolokodik mindenáron szemünk elé, — érezzük, hogy már aztán vége. Elég volt. Nem bírom tovább! Ki az utcára! Ki a levegőre!

Azonban még ez a fejvesztett menekülés is meg van keserítve. Ugyanazon a lépcsőn kell lemenni, ahol feljöttünk. Es újra látni kellett Krisztust, a megszenteltetlent Istent, tragikus megcsúfoltatásában, ahogy ott van az ott megcsúfoltatott a szűk müncheni lépcsőház legfelső korlátja fölött. Es látni kellett mindazokat az embereket, akik most érkeztek, akik szintén megdöbbenve, dermedt rémületben meredtek e borzalmas feszületre. Jöttek fölfelé, nagy tömegekben, idegenek, jó, rossz, közömbös emberek és mindegyik szemében ott lángolt a felháborodás, a kétségbeesés, az undor és szegény égő kifejezése.

* A fejfájás és a migrén, akkor, ha ezek a bélműködés és a gyomoremésztés zavaraiból erednek, gyakran már egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűviz használata után is megszűnnek. Kérdezze meg orvosát.

Asszonyok dolga

Néhány szó a bundadivatáról

Az ideai bundadivatról szeretnél rövid beszámoló? Mondhatom, régen bíztál meg ennél nehezebb feladattal! Nem mintha nehéz volna ma Párizsban utat fedezni prémekben! Sőt éppen az a baj, hogy ma már a szűcsök annyiféleképpen szabják, varrják, svájfolják, puhítják selymaggá, bronsyosimává a legmerevebb drótszort is, hogy egyszerűen minden, de mindenféle állatból való bundát látni, az egyik szebb mint a másik és az egyik drágább, sajnós, mint a másik! Aki nek kevés a pénze, az legjobban teszi, ha régi bundáját egészen rövid boleróra vagatja le; ez ma a legújabb és legmerészebb kis, laza bundafazon, alig ér mellen alul, szoros csokorra kötött prémnyakkendőben végződik és bármilyen sima szövetruha, vagy kabát fölé fölveheted. Hozzá kerek vagy ha nagyon divatos akarsz lenni, kedvesem, háromszögletű, esetleg csillagalakúra szabott muff jár, természetesen bedolgozott ridiküllal és cippzárral, nehogy télen a muffon kívül még táskát is kelljen cipelned. A bolerohoz tartozik a sokféle, idén valószínűleg divatos prémsapka is, lapos, vagy hegyes süveg, mindenestre a bolerohoz hordott szövetruha anyagával kombinálva. Ez az összeállítás sikkes, kedves és nem nagygényű. A nagygényű kompozíciókra a végén térek rá.

Hogy ei ne felejtsem: a legelegánsabb párizsi szűcsök, Heim, Weill és Schiaparelli is hoztak ilyen boleroakat, csak hogy — most csodálkozz Chérie — tüzrókából, mégpedig nem hosszában, hanem vízszintesen feldolgozva. A mi közönséges vörös rókánaknak rendkívül nagy a becsülete! Már tavasszal kezdték az ugynevezett „shouba” divatot, — te csak ejtsd nyugodtan subának, abból származik, — hosszuzórú, rendszerint rókából készült háromgyedű kabátokat hoztak, lehetett vörösróka, ezüstróka, néhány kékróka is, amely most kezdő lekunkurálni a nagy ezüstróka divatot. A „shouba” nagyon megtetszett a franciáknak és most rengeteget látni belőle, mégpedig magyar báránnyából, színesre festve, kék, vörös és sárga sportkabátokat, egyenes háromgyedű fazonban, belül a másszínűre festett szőr, kívül a puha bőrfelület. Láttam fehér báránnyór-„shoubát”, piros prémbélésű, kéket sötétkékkel és aransyárgát sötétbarna színű bőrfel-

lettel. Mondhatom, nagyon elegánsak és szépek az ilyen sportkabátok; a télen tele lesz velük St. Moritz és egész Svájc!

Rengeteg skunpsprémézést látni és főként a laposabb penzarcak érdekében, prémsavokkal minden irányban díszített télikabátokat! Volt olyan kabát Schiaparellinél, amelynek asztrakancsíkja a két ujjon futott végig hosszában, azonkívül a kabát hátravarrasán és elől. Lehet cippzárral végigsűkni a kabátot és a cippmentén prémsávot alkalmazni.

A bunda és kabátujj egyaránt sonkaújj, de a kitömött, tulszélesített ujjak divatjának vége! Egyszerűsödnek és normalizálódnak az ujjak. A bundakihajtók nincsenek kihajtva, hanem lehetőleg orrig burkolják be magas álló gallérokkal a nőket. Hordhatsz kis álló orosz gallert, csokorra kötött prémgallert, bubigallert, Stuart Maria-tányérgallert prémből, mindent, a legkevesebé angolos kihajtású revert. Ez már kissé lejárt a magát és csak sportkabátokon látható. Láttam egy újfajta, hosszuzórú aransyárga prémet „guanaco”-nak hívják, valami kanadai állat.

De most majd mesélek kicsit a kockázatosabakról és számunkra elérhetetlenebb modellekről is. Hogy is mondta az egyszerű szegény ember: „Nincs disznósült, de jó beszélni róla!” A mi disznósültünk ezuttal egy földigerő hermélincabát, estélyre, színházba még mindig ez a legdivatosabb, hóféhér színű, széles sonkaújjakkal, felálló gallérral, gyönyörű, ugynevezett „mozaikmintában” dolgozva. Ugyanilyen álomszerűen szép volt egy nerckabát (ára 50.000 frank, ha nagyon olcsó), vagy egy szintén földigerő ezüstróka kabát, amelynek az a fortélya, hogy a rókák 8-as alakban vannak bedolgozva, úgyhogy a prém közt (a kabát béléstelen lévén), átcsilloghat az estélyi ruha arany-, vagy selymfénye. Láttam spirálisan futó coboly feldolgozásokat, hihetetlenül karcsúsító formában, láttam deréki keresztbe, onnan lefelé hosszában, harangalakban futó ezüstrókakabátot, álomszerű szép zsorzettra varrva. De ezek olyan prémtantáziák, amelyeket a párizsi szabók maguk is csak amerikai nőnek szántak, francia nő nem vehet meg ilyesmit. Vigasztalodj hát, nekünk se lesz!

A kanyha köztül

Az ősz új változatosságát hoz étrendünkbe. Elkezdődik a vadászatok ideje és minden családnak nemcsak az ajándék vadat veszi örömmel, de időnként szívesen vásárol változatos vadfelét. A hal is inkább a téli idő étrendjébe tartozik, mert gyors romlékonyságánál fogva, azok, akik óvatosak a beszerzések és konzerválás körül, csak a hűvösebb idő beálltával mernek halat vásárolni. Vadat kétféleképpen lehet fogyasztani. Frissen és pácolva. A fiatal vad frissen a legjobb, az öregebbjét pácolni kell. De igen jó, ha beleitől megtisztítva, bőrtől, vagy tollastól néhány napig hideg és szellős helyen tartjuk, fejével lefelé akasztva. Ez jobb puhítást célzó módszer, mint a pácolás, amely elveszi eredeti zamátját. Általában a vad nem szabad túlfűszerezni, mert hiszen vonzóereje éppen eredeti ízében rejlik. Most legaktívabb kiscsüd a foglyot. A foglyot, miután megtisztítottuk, hagyjuk benne a máját, mert az nem keserű. Burkoljuk be hártvavékonyra szeletelt füstölt szalonnával, tegyük őket egymás mellé a tepsibe és süssük körülbelül negyedóránig. Nem kell öntözni, sem szurkálni, mindezt elvégzi a rákötött szalonna. Kettévágva találjuk, lehetőleg rizsialapzaton, kissé megszózzuk taláskor és rajta hagyjuk izlésesen a spárgától megfosztott sült szalonnát is. Mellé adjunk almápiré, lenesezőleket, vagy párolt áfonyát. Az öreg foglyot nem elég sütni, azt előbb párolni kell.

Paprikás módjára is elkészíthetjük a foglyokat, ha kissé öregebbek. Két nagyobb foglyhoz két fej vöröshagymát vágunk el, azt körülbelül 8 deka zsírban, vagy olaszított szalonnában meg-

pirítjuk, adunk hozzá kávéskanál rózsapaprikát, ráarakjuk a négyfelé vágott foglyokat, sőt, pár szem koménymagot. Fedő alatt pároljuk és ha már majdnem teljesen megpuhult, teszünk hozzá jó negyedkiló kockára vágott tisztított burgonyát, 3 zöldpaprikát elváva és megtisztítva, 2 darab elvágott paradicsomot, kevés elvágott káposztát és 10 deka rizst. Puhára elkészítjük.

Vadrágu. Készíthetjük nagyvad husából. Nyul, őz, szarvas egyformán alkalmasak, csak a hústól függ, hogy tovább, vagy rövidebb ideig kell-e párolni. Kockára vágott zöldséget és elvágott vöröshagymát zsírban párolunk. Megsűrjük kevés liszttel, vizet és bort öntünk hozzá, jól megfőzzük és szítán átörjük az egész mártást. Most kockára vágott vadhúst fedő slatt, benne puhára főzzük, sóval, borsal és citromlével fűszerezük. Ha a hús elkészült, hosszukasra vágott burgonyaszleteket főzzük meg benne és tálalás előtt kovászos, vagy ecetes uborkaszleteket teszünk még hozzá.

Vadkaca. A megtisztított vadkaca mellét szalonnával spekeljük. A tepsibe elvágott zöldséget teszünk bőven, majd szalonnaszleteket és fanyelczzük a kacsát öntjük vörösborral és puhára pároljuk. Ha elkészült, a levét szítán átörjük és felhígítjuk husalevessel. Szépen elrendezve találjuk és zsírban sült koszorukat adunk melléje.

Koszoruk vad mellé. Egyenlő súlyú lisztet, főtt, áttört burgonyát veszünk és súlyának kétharmadnyi vaját. Adunk hozzá tojássárgáját, apróra vágott zöld petrezselymet és sőt. Az összegyűrt tésztából koszorukat szaggatunk, azokat zsemlyemorzásban megforgatjuk és forró zsírban sütjük. Arány: 20 deka liszt, 20 deka burgonya, 14 deka vaj, két sárga.

Finom zsemlegönc pikáns mártású vadhoz Négy személyt kockákra vágunk, tálba helyezük és annyi tejet adunk hozzá, hogy nedves legyen, de nem lucskos. 6 deka vajat habosra keverünk, egyenként hozzákeverünk 4 tojássárgáját, kevés sót és a zsemlyéket apránként. Szalvéta közepét vajjal kikentük, beletesszük a gömböcöt és sós vízben egy órát főzzük a bekötött szalvétában. Tálalásnál besurgatjuk, kerek tálra kiborítjuk és barnított vajjal öntjük nyakon. Forrón találjuk.

Gombás nyúlhasé. Az előző napról megmaradt nyúlcsültet kitűnően értékesíthetjük ezzel a recepttel. A húst finom metélre vágjuk és kevés vajjal, 8-10 apróra vágott gombával, elvágott zöld petrezselyemmel és elvágott gyöngyhagymával pároljuk. 10 perc múlva parányi liszttel megsűrjük izesítjük borsal, sóval és fél pohár borral. Tálalásnál még citromlevet keverünk bele, ha szeretjük, tejfelt. Tálalhatjuk rizskoszorú közepén vagy pedig forró pirított zsemlyeszleteket adunk melléje. Úgyes előétel vagy vacsora.

Nyúlcsült frissen. A nyulat minden hártvájától megfosztjuk. Csak gerincét hagyjuk meg a combokkal és azt füstölt szalonnával bőségesen megszékeljük. A levágott részeket a tepsiben melléje helyezük. Bőven vágunk zöldséget, babérlevelet, kakukkfűvet, pár szem borsot is teszünk a zsírral kikent tepsibe és gyorsan megsütjük a nyulat. A megpuhult zöldséget lehintjük egy kanál liszttel, kissé pirítjuk, feleresztjük, felforraltjuk és átörjük. Ebben a mártásban pároljuk készre a nyulat. A mártást mustárral, kevés ecettel kapribogyóval izesítjük, színt pedig külön kis edényben barnított cukorral adunk. Tíz perccel a tálalás előtt 3 deci tejfelt adunk hozzá. Szépen elvágva találjuk, körülvesszük citromszelletekkel, amelyekre kapribogyót teszünk. Adhatunk melléje párolt rizst vagy mákarónit is.

Ponty lengyelesen. A pontyot megtisztítjuk, kibelezzük, hosszában kettévágjuk és egyenlő szelletekre osztjuk. Besózzuk, kevés borsal is meghintjük és vajjal kikent tepsibe rakjuk. Láboskába két fej apróra vágott vöröshagymát zsírban megfuttatunk, feleresztjük 5 kanál kávétejszínnel vagy édes tejfellet, belekeverünk 6 áttört sótalan szardellát. Ezzel a sűrű mártással bevonjuk a halat és a sütőben megsütjük. Sütés közben gyakran öntözgetjük levéllel. Mielőtt elkészülne, beszórjuk zsemlyemorzával és ha a morzsa megpirult, akkor tálaljuk. Igen szép, ha tűzálló edényben készítjük és abban tálaljuk is.

Hasznos tudnivalók

*

Erdemes mindennemű rongy- és szövethulladékot összegyűjteni, hosszú, egy cm. széles szalagokba vágni, összetelodani és nagy gombolyagokba feltekerni. Az így előkészített anyagot a szőnyegszövődében olcsón szövik szőnyeggé. Ezek az ugynevezett „rongyszőnyegek” nyári szőnyegek a városi lakásban, nyaralóban és weekend-házban kitűnő szolgálatokat tesznek. Színes selyem, bársony és filcdarabokból csinos diványpárnákat készíthetünk egy kis ügyességgel és helyes színérzékkel. Egy négyzet alakú párnalapot négy háromszögű, különböző színű anyagból összegépelve kivasalunk, két ilyen lapot összegépelve tollal, vagy novenygyapottal töltött párnára ráhúzzuk és a közepén egy öltéssel beöltünk. Egy selyem boltot tehetünk a párna középpontjára.

Ismét divatos nagyobb vacsorák, vagy ünnepléses lakomák alkalmával a terített asztalt többágu asztali gyertyatartókban elhelyezett gyertyákkal megvilágítani.

A kárpitozott butornak, szőnyegnek, agyneműnek és ruháknak védelmére ajánlatos a porzivóval való portalanítás. Ma már az újabb házak berendezéséhez tartozik a bérlek rendelkezésére álló porzivó és ahol nincsen, ott a közelben levő szaküzletben csekély díjazásért bérelni lehet. Amennyiben azonban mégis a porrólóhoz kell nyulnunk, akkor azt ajánlatos vászonra bevonni és alapárnázni, hogy a nadfonás ne rongálja az anyagot.

Ha a portalanított szőnyeget egyszázalékos szalmiákos vízzel átkeféljük, az esetleges fakó szín újra felrészül. Szokták savanyított vágott káposztával is átdörzsölni.

Ha a ruhászekrények akasztásánál színes madárdekkonallal áthorgoljuk, a ruhák kevésbé kopnak és nem esznek le a fáról. Kedves, ha a fémrudak és a fémcsatlók is színes szílyemzacskókba (lehet himzett, szalaggal díszített) csinos zacskókba kevés farsárga kelesztett), száritott levendulát, vagy valamely kedvenc illatszerünkkel illatosított gyapotot teszünk.

Ha a női- és férfi fehérműt két kartonlap közé szorítva tartjuk a szekrényben és utazáskor a bőröndben, az mindig gyűntlen lesz és utközben kevesebb helyet foglal el. A kartonlapokat világosszínű, esetleg mintás selyemmel vonjuk be és ugyanolyan anyaggal bevont gumiszalaggal tartjuk össze.

Tölgyfa- vagy ugynevezett hadörzött éger-, vagy fenyőbutort színesre lehet festeni, vagy lakkozni; tehát például egy kopott, megunt obédlobutorból friss-színű új had-butort lehet alakítani kevés költséggel.

A Magyar Történelmi Múzeum hírességeiről

Irta: dr Gergely Pál

(Budapest.) Nemrég nyitották meg az újonnan rendezett s új szerzeményekkel bővült régiségtárat, valamint a Múzeum hatalmas klasszikus épületéből már kiszorult *Növény-tani Múzeumot*. Az utóbbiról, mely a Tud. Akadémia vendéglátó palotájában tölt meg egy egész emeletet, a II-at, majd közelebről írok, ezúttal a sokmillió pengőt érő, sőt egyes dolgokban fölbecsülhetetlen becsértékű darabokat őrző *Régiségtár* a főtárgya cikkemnek. Előljáróban egy nemrég zárult, u. n. *irodalomtörténelmi kiállítás-sorozat*ról emlékezzünk meg. Az olvasótermi (Széchenyi-könyvtári) folyosón már idestova 2 éve rendeznek dr Kozocsa Sándor könyvtárnok ötletéből közérdekű, közönségnevelő lárlatokat. *Rédey* Tivadar, a könyvtár igazgatója első percben átértette ezek nagy-szerűségét, s teljes elismeréssel siet a fiatal könyvtárosok segítségére. A tavalyi Bacányi, Kisfaludy Sándor stb. írói, kézirat-múzeumi lárlatok után Széchenyi István gróf és Kossuth Lajos könyvtárát mutatták be. Kivált Széchenyi romantikus szépirodalmi olvasmányai (Byron, Hugó, stb.) és a szerzők dedikációi keltek föltűnést. Persze a Széchenyi-művek I. kiadásai (nagy ritkaságok), meg a *Kelet Népe* legelső példányán feleségéhez, a világszép Crescence grófnőhöz írt ajánló sorai külön csemegék voltak könyvkedvelő szemnek. Az *ex-librisek kiállítása*, legrégibb ismert könyvbarát főúri családok művészi jelzőivel (Vizeki-Tallán, Istvánffy, Széchenyi Ferenc, Apponyi), vagy újabbelelt művészek rajzaival (Benzur Gyula remekművei mellett Haranghy, Helbing, Jaschik, Páy Dezső stb.) tűnt ki. Az idei nyáron eseményszámba ment a magyar írók dedikációi és névaláírásának gyűjteménye. A Múzeum száz és százezer főlíása közül ritka anyagismerettel, fáradhatatlan keresgélés árán tudta összeválogatni Kozocsa dr azt a kb. 150 művet, melyből az egész irodalomtörténetünk mintegy megelevenedik, kézvonásokon keresztül szinte élénk sétálnak legnagyobbjaink szellemalakjai. *Könyv és szerző* ugyebár az ajánlásban forr össze legjobban? Martinovics Ignác dedikációja mellett láttam *Csokonai* egyetlen példányban ismert, első kötete ajánlását Lillájához (A szépség ereje a bajnoki szíven), majd Vörösmarty, Kölesey, Kazinczy, Jókai, Reviczky, Arany, Vajda, az ardeali Petelei István, Mikszáth, Gárdonyi, Ady válogatott sorait. Már magukban az első kiadású művek is értékesek, hát még a „*Zrínyi*szőlő az *Uj Verseki*” c. ritkaságyűjtemény.

Az új helyiségekben átrendezett *Régiségtár* egyik legnagyobb kultúrelménye még a széphez szokott pesti s más nagyvárosi halandónak is. Hát még mekkora álmélkodó szeretettel nézgetheti az utóállamokból, külföldről idevelődő látogató? A hét bármely napján délelőtt nyitva ez a 14 hatalmas teremre rugó gyűjtemény: az egész magyar történelem tárgyi emlékeiben. Ami az őstörténelmi és népvándorlási korszakot illeti, ezt tavaly ismerltem. *Fettich* Nándor kiállításán a *Steppe-kiállítás*kor. Ez a gyűjtemény most is változatlanul úgy áll, habár részletkutatásokban és *Fettich*nek azóta is Dél-Oroszországban végzett tanulmányútja, moszkvai hasonlókorú múzeumokban is átnézett anyagösszetevései terén *szellemiekben* nagyon sokban gazdagodott ez osztály belső ügyvitel. Kivált, hogy *Fettich* e nyáron adta ki a Tud. Akadémia hatalmas összegű segítségével 2 nagy kötetben a „*Honfoglaló magyarság fémművészete*” c. munkáját, a világ minden idevágó leletanyaga pontos, sikerült fényképeivel. Kimeríthetetlen tehát ez a tárgykör és az egész népvándorlási múzeumi anyag hosszú évtizedekre ad további kutatásra, irodalmi feldolgozásra munkateret a régészeknek.

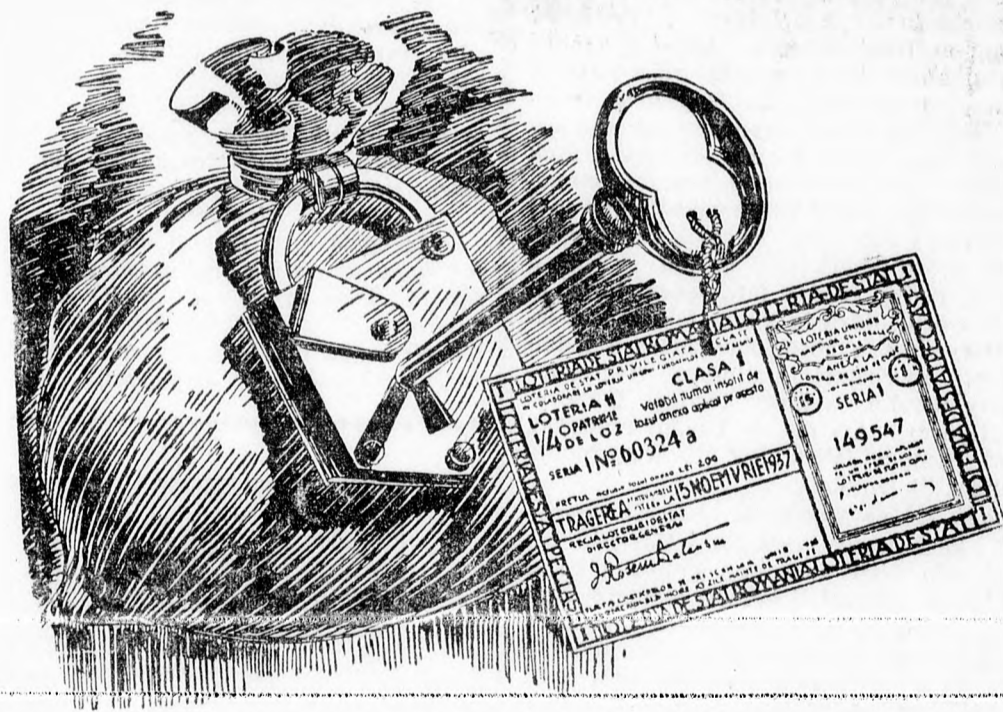
A XI. századtól 8 századnak vérzivataros történetéből ad izelítőt a többi gyűjtemény. A folyosók lárlóiban látunk kardot, szablyát, sarkantyút a XI. századból kezdve, kún és besenyő buzogányokat, perzsa (izmaélita) sisakot a XII. századból gazdag ékítménnyel, griffes, vi-rágos arabeszkkel (a Duna medrében lelték), mellette övcsatolt Kigyópusztáról, 4 díszgombbal. A 3 cm. széles 7 cm. hosszú remekművű esatlon harci jelenet látható, tökéletes kivitelben: élénk mozgású, jól rajzolt lovakkal, kardos és (a háttérben) trombitás, vitézekkel. Egyik legnagyobb kincse a múzeumnak! Másfél méteres, kétkézre való kardok, pallosok, késői középkori fővegek, huszita harci eszközök tömegében feltűnik *Mátyás* király lovagtornai kardja, névvésztel s fa pajzsa, meg a gótikus díszű tornapáncél, szintén az ő udvarából. Vadászfegyverek, ijak töltenek meg több lárlót s a rengeteg hadizászló közt egyszerűsacsk Máriás, vérfoltos lobogó elé zarándokolunk, Transzilvánia nagyfejedelme. *Rákóczi* Ferenc drága selyméhez, e névbefűs ereklyénkhez, mely előtt térdre kellene ereszkednie minden magyarnak.

A főbejáraton át, Lotz remekművű freskói közt a fölépcsőház felé érünk a kupolacsarnokba s onnan (Donner két hatalmas bronzangyala közt, melyeket a pozsonyi koronázótemplomból hoztak Pestre) a XVII. századi ruhagyűjteménybe. Érdekes Teleki Sámuel,

ardeali főkancellár zöld, lila és szürke díszmagyarjait, a rengeteg sok művészi miseruhát látnunk. A másik terem, kettőzött órnés mellett rejti a múzeum, az egész ország legnagyobb kincseit (a Szt. Korona stb.). Itt látjuk Oradea egykori védszentje: *László* király fejereklyéje tartóját, a király mellszobrát színaranyból, a XIV. század remekét Trencsén templomából. De nem ez az említett nagy kincs, hanem a XI. század egyszerű vas, bronz, réz tárgyai, anyagukban nem, inkább *koruk* miatt hallatlan becsű ékszerei, tálai, kelyhei, díszveretei sorában, egy különálló tárlóban, a terem közepén áll a korona után legnagyobb kincsünk: *Konstantinos Monomachos koronája*. Ezt a 7 darab, 12—15 cm.-es, félkörös teletű aranylapocskából álló császári koronát (1040—50 közötti időkből) Nyitrában találták számtó-vetők s ezer szerencse, hogy a paraszti kapzsiság elől, a mozsárban törés és beolvastás elől megmenekült, mert mint nemrég *Oberschall Magda* dr nagy könyvében kimutatta (*Fettich* útmutatásai nyomán), ezt a koronát ugyanabban a bizánci műhelyben készítették s u. a. sodronyománc és mozaik-művészek műalkotása, akik *Szilveszter* pápa elenódiumát, a *Szt. Koronát* remekelték. A Konstantin koronáján ábrázolt 7 császári családtagon kívül 2 drb kb. 100 leles-nagyságú szent-fej is látható, ugyancsak arany lemezeken, éspedig *András és Péter apostol* feje.

XIV. századi bakacsin (barchet)-szövések, Zsigmond és *Mátyás* király palotáiból díszítmények, remek faragások, valamint középkori templom-székek közt szinte elkáprázik a szemünk. Meghatva állunk *Zsigmond király* és az ő koporsójából kikerült *országalma* előtt; mindkettő aranyozott ezüst, drágakövekkel, a korona liliomaiban 5—5 szem rubinttal, smaraggal, az országalmán gótikus keresztel.

„KISÉRELD MEG ÉS KI FOG NYILNI ELŐTTED”

JÁTSSZ A SORSJÁTEKON ÉS NYERNI FOGSZ!

A szerencse magától jön, ha ért az ember ahhoz, hogyan keresse. Az Állami Sorsjáték sorsjegye mindenki szerencséje. NOVEMBER 15.-én, a XV. sorsjáték I. osztályának a huzása alkalmával a szerencse nagy nyemremény alakjában fog jelentkezni.

Vásároljon idejében sorsjegyet.

ÁLLAMI
Sorsjáték

gen szép, művészi darabok a kis házioltárok, meg a *gölnici templom-pad* (1500-ból!) madaras, virágos és szőlőfürtös faragásával. Szepesség szebbnél-szebb padrészetekkel szerepel és csodás, óriási méretű gótikus gyertyatartókkal. Ezek a faragott és festett remekművek fogják közre Bártfa főtemploma padjait, *Mátyás* és *Beatrix* címerével, 1482-es jelzettel. Fűrésán hat a nemes gótikus darabok közt egy kezdetleges, csupán 600 éves koránál fogva értékes sáros-megyei szentségtartó, mely gyalulatlan deszkaládából készült, ormóltan vasalásokkal, gótikus UHS betűkkel.

Szép ardeali szőnyegetek látunk az *ádamosi* templom XVI. századi faragott-festett padján, valamint kedves földink, az a bölcsőaszta, melyet a Kalota mentén manapság is fabrikálnak a magyarok.

Báthory István és Zsigmond, II. Rákóczi György buzogányai ezüstből (néhol aranyozva), ónix-betétekkel, Szobjeszki János lengyel király kardja s Báthory I. országbíró pallosa, II. Lajos király (Mohács áldozata) gyerekkori páncélja, nyerge monogramokkal, palástja és hímezett inge arany-brokáttól, rengeteg arany és ezüst ékszer (a csengcri, satumaremegeyi sirlból) és szebbnél-szebb kályha-csempe, habán-edény sorakozik fel a termekben. A lipói kék cserépkályha óriási méretével is csodálatba ejt, az egyes bútorok között, mai bútoraink ősei közt azonban szíven találja a nézőt *Rákóczi* és hős anyja: *Zrínyi* Ilona zborói kastélyának bőrhátú, batikolt karos-széke (párja a Tud. Akadémia elnöki termében), no és keresztöltéses behuzatú kanapéja 4 székekkel; hát még mily sok a bámulója annak a magashátú, virágdíszes öblös székeknek (fehér alapon kék festéssel), amelyet *Rodostóban* maga *Rákóczi* faragott!

Verancsics esztergomi érsek nyakláncja egy nagy olasz mester műve, karneol-szemekből készült olvasója is, de látunk még egy 12 centiméteres eliptikus alakú Mária-domborművet is ettől az Antonio *Abondio* nevű művésztől, 1587-ből. Az iparművészet és szobrászat elsőrendű emlékei ezek, akárcsak a káprázatos arany-ezüst ékszerek és kegytárgyak. Az *ardeali ötvösművészet* remek darabokkal van képviselve. A satumarei Sulyok és Csáholy-címeres úrvacsorai kehely méreteiben a legnagyobb. Kivitelre a Cluj, Sibiu, Brasov mesterei alkotnak legszebbeket. A *Rákócziak*, *Erdődyek* 70—80 cm-es fedeles kupái, 1660-ból a cluj-i híres Czimbalmos István mester óriási, aranyozott kancsója Ceres alakjával s gazdag virágdíszével, Bethlen Gábor egybejáró poharai érdekesekek. Nemkülönböztetve a híres történelmi alakok háziesszékei, köztük Báthory Erzsébet monogrammos ollója. A XVII. századi pozsonyi falióra (Olmüci János műve) egyik legnagyobb kincse az órágyűjteménynek, az 1665-ös jelzésű írószekrény pedig, gazdag faragásával tűnik ki a bútorok közül, de még külön felhívom a látogatók figyelmét a körmőcbányai és a hatalmas méretű nyírbátori stallumra (templompad), mely utóbbit a híres gazdag Báthory-fivérek (György, András és István) rendeltek 1511-ben! Pompás faberakása (14 nagy táblán) mindenkit lenyűgöz.

Bethlen Gábor fejedelem felesége aranyhímzésű kékbárszony ruháján (1630-ból) és aranyserlegein kívül még egy igen-igen bájos emléket látjuk: ébenfából készült csöppnyi zongorák közül az egyik a varnákészítés regefele, elefántosont és gyöngyház berakással, 4 zománcképpel. Ezt a finomműű 3 oktávós clavieemből készült zongorát Auszburgtan készítették nyilván *Brandenburgi* Kata, Transzilvánia fejedelmi trónjának gondterhes betöltőjének: férjének sokszor szerzett lélekfrissítő, boldog zenei élményeket, amint finom ujjával valami egyszerű *Ländler*-t, *Gavotte*-t, vagy később talán székely nótát csalt ki a kis hangszeren, a zongora ősen.

Nos, mennyi minden apróság, díszes könyvtábla, ötvösművészi, faipari, tárgy vagy textilnemű nem kaphatott ebben a kis összefoglalásban helyet. Sebaj, hiszen a fő célt az volt, hogy valóságban, a Múzeumban lássák, csodálják, akik erre járnak a Magyar Lapok olvasói táborából. Akkor pedig ki-ki maga választja szíve szerint a kedvence emlékképeit s helyezi naplójában fő vagy mellékhelyre, amit látott.

EGY CSALÁDAPA HALÁLA

*

A családapa még februárban esett először ágyának s aztán csak egy-egy rövid időre tudott felnézni hivatalába, egy nagy műszaki irodába, ahová az ő mérnöki szaktudásának csatornáján át ömlöttek kilenc esztendőn át a súlyos milliók. Szinte megállott az üzem az ő kidőlésével s azért szüntelenül hordták a nagy tekeres terveket és rengeteg számítást a betegágyához, hogy a tanácsát kérjék, útmutatását vegyék s gazdája, a vállalkozó, júliusban még keresztülvite, hogy a nagybeteg, derék családapa, akinek csontját rágtá a kór, vánszorogva és össze-összeesve feljárjon a Carol-utcai előkelő irodába és még néhány heti munkával megmentse az ideje dologevadot.

Augusztus második felétől kezdve azonban nem tudta többé elhagyni betegágyát s lakadó ereje végleg kikapcsolódott a vállalat nagyüzeméből.

Szeptemberben még megkapta egész fizetését, de októberben már illetményének csak egy-harmadát küldték el neki azzal az üzenettel, hogy több nem jár. És október közepén nyilatkozatot kézbesítettek ki címére: írja alá, hogy semmi követelése sincs a vállalattal szemben.

A családapa nem írta alá a nyilatkozatot, ügyvédnek adta át követelésének ügyét és most már rohamosan hanyatló ellenálló képességgel, ágyhoz szegzeten, roncsolt testtel, de szellemi épségének egész éleslátásával merengett kétségbejött helyzetén.

Valami isteni sugallat ösztökölt, hogy Szt. Demeter napja előtti vasárnap délután meglátogassam. Már csak árnyéka volt az én egykori vidám, kedves, jóbarátomnak.

— Ezt az elbánást érdemeltem azért, — nyögte, — hogy kilenc éven keresztül egy napi szabadságot se vettem igénybe... Hogy minden erőmet, éjjel-nappalomat a vállalat szolgálatába állítottam... Most itt vagyok feleségemmel, négy gyermekemmel, keresetképtelenül.

Kínlódba hordozta körül családján a tekintetét.

— Ugy tudd meg, hogy pár száz lei minden vagyonunk. Mert amit megtakarított pénzünk volt, azt elvitte a betegségem. A lakásunk 26-ig van kifizetve s aztán se fedél a fejünk felett, se egy kosár fánk a pincénkben, se husz leüknő betevő falatra.

S harmadnap délután zokogó hang közölte velem telefonon:

— Meghalt édesapám.

Az egyik árva volt. A családapa nem élte túl, hogy ne tudjon gondoskodni övéiről. Nem élte túl, hogy aznap már hitelbe kellett volna vásárolni zöldszegéstől, mézáróztól, kenyeres-től. Nem élte túl, hogy fizetetlen lakásban heverjen tehetetlenül. Meggyónt, megáldozott;

aztán bocsánatot kért szeretteitől, de annyi ereje már nem volt, hogy megmondja nekik: tudatával van annak, hogy nagy útra készül. Csak arra kérte őket: maradjanak mellette. És a távozni, megválni kényszerültség rettenős fájdalommal arcán szorongatta kezüket, amíg hirtelen el nem lankadt ujjainak görcsös szorítása és szemében ki nem aludt a szeretet, az aggodás égő kifejezése. És elment buzgó és becsületes lelke a lejárt bérletű házból, hogy öröklakást vegyen magának, ahonnan nem lakoltatható ki senki sem.

Rég nem szemlélhettem ily közletről a halált. És sohasem tapasztaltam még a családfenntartó elhulltának ily tragikusan zordon vigasztalanságát. Huszonhat órahosszat fekküdt az én szegény barátom teteme a halálos ágyon kiterítetlenül, mert nem maradt robotoló élete után annyi pénz a házban, amennyit előlegül kér a temetkezési vállalkozó a harmadcsztályú, legolcsóbb temetés ellátásáért, aminél már csak a városi szegények ingyentemetése olcsóbb... És e huszonhat óra alatt a szép, s emelkedett életszínvonalhoz szokott család megéhezett volna, ha jó magyar szomszédok vendégül nem látják.

De ekkor az özevgy erőt vett magán s elindult a virágzó nagyvállalat főnökéhez, akinek taposómalmában felőrölte egészségét az ura.

Vállalnom kellett a szomorú szerepet, hogy tanuja legyek a jelenetnek.

Mikor a titkár bevezette a mély gyászba borult uriaszonyt a főnöki szoba fekete íróasztalos komor szentélyébe, a főnök, a milliomos munkaadó e nagyméretű, sötét és hideg bronzszobra, — akinek megpillantásakor a szociális érzésem még fogalommal se bíró emberféreg előtt is lámpavasas víziók rémlenek fel, — me-reven állva csak ennyit mondott:

— Hallottam.

Igen, hallotta, hogy vezető munkása kidőlt. Se jó napot, se részvétnyilvánítás. Hal-lottam.

— Legyen irántunk könyörülettel, — zokogta az özevgy.

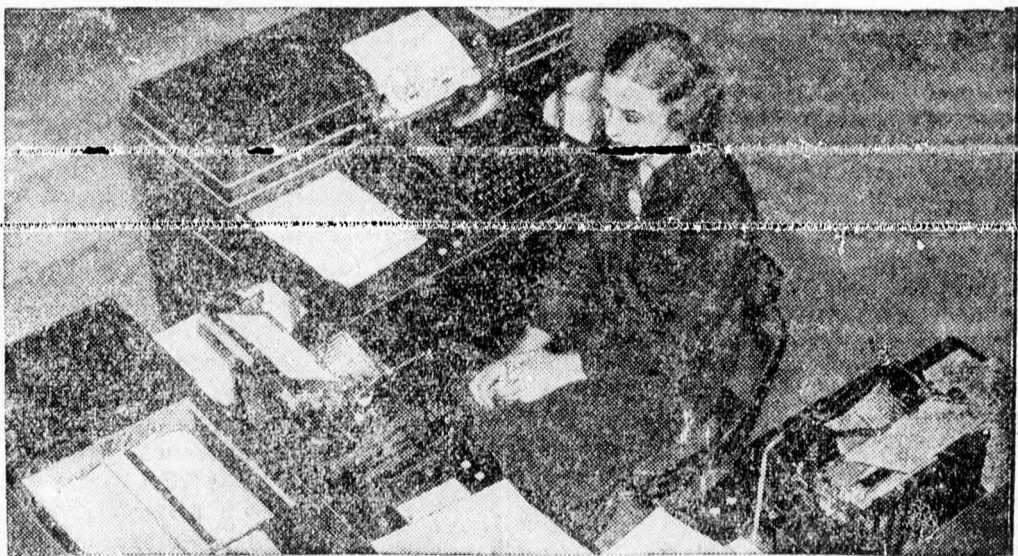
Rideg és szigorú leckéztetés következett a levélért, amit a most már halott munkás zaklatott életének utolsó gondoskodó erőfeszítése-ként ügyvédjével íratott. Aztán:

— Tessék aláírni ezt a nyugtát.

Megvolt a temetési segély. És koporsóba tehetjük a családapát. És száguldó gyászautón vittük ki a belvi temetőbe, mert így kevésbé költséges és sokkal egyszerűbb. És fakeszesztjére ráírtuk, hogy ötvenkilenc évet élt és meggyőződés nélkül mormoltuk a megszokott szavakat, hogy nyugodjék békében.

Mert lehet ilyen körülmények között békében nyugodni?

G. B.

Egy írógéppel — három gépen lehet írni.

Amerikai találmány ez a gépszerkezet, amelyik úgy van megalkotva, hogy ha a középső írógép gépel valaki, a másik kettő is lekopogja a szöveget. Nagyobb irodákban, ahol egy szöveget sok példányban kell sokszorosítani, nagy értéket jelent ez a találmány.

SZINHAZ-MŰVESZET

A rút kis kacsa

Karácsony Benő, Schreiber Alajos és Nemes Ferenc zenésvigjátéka Oradeán

Karácsony Benő neve túlnőtt a transzylvániai irodalom keretein: regényeit nagy rokonszenvvel fogadja az egész magyar nyelvterület olvasóközönsége és az irodalmi kritika egyaránt. Egyéni, izes humora, amely sok helyen kesernyés vagy könnyesen megható mosolyba lágyul, szinte egyedülálló és nem is téveszti el batását, noha kompozíció tekintetében ezeknek az írásoknak sok fogyatékoságuk is van és kétségtelenül megállapítható, hogy a tárca-novella műfajából terebélyesedtek regénygé. Csak természetes, hogy ez a kompozícióbéli fogyatékoság még jobban megmutatkozik egy színpadi műfajban — s így a Rút kis kacsában is, — de Karácsony Benő egyéb művészi eszközökkel, egyéniségének másfajta értékeivel pótolja ezt a fogyatékoságot. Pezsgő, üdítő humora gyémántfényű csillog és bájos és könnyedelejtésű anderseni mese alaphangulatán és finom poézise a mesék világába ringatja a nézőt. Nem nagyigényű, de művészi egyszerűségében és választékosságában kellemesen szórakoztató ez a zenés vigjáték, amely játékos eszközeivel, himporos tisztaságával több és irodalmibb, mint általában színpadi műfajbéli rokonai.

A vigjáték meséje? Szabó Mari a rokonok kegyelemkenyerén, cselédsorsban élő, kigunyolt és megcsufolt árvalány, a Rút kis kacsa megvárakozik, levetkőzi magát a mostohák gonosz elnyomását és tüneményes százsorszép hatyuvává válik...

Schreiber Alajos hangulatos, invenciózus muzsikája, bőven áradó melódiai festik alá a könnyed mesét. A verseket Nemes Ferenc írta; tisztacsengésű rímek, ötletes strófák, kellemes

meglepetései a vigjátéknak. Egyik gyönyörű szonója pedig igazi művészi élmény.

A játék lelke Solymosán Magda. Sokrétű és sokszínű egyénisége úgy bontakozik ki a színpadon, mint egy üde színpompás virág. Andersen mesék hangulatát hozza, egy elmerült és büvös szép mesevilágból és lenyűgözi, magával ragadja a nézőt. Ha gyermekkorod legszebb álmait idézed, így látod őt, a mesék tündérét, a rút kis kacsa történetében. Szavai, gesztusai feloldódnak a játék hevében — szinte nehéz elképzelni, hogy tüneményes játéka után, lelép a színpadról és folytatja a maga prózai életét. Ő az, aki már megjelenésének első pillanatában megteremt a kontaktust a színpad és a nézőtér között, elbűvöli a nézőt és mesévé varázsolja a színpad játékát, Solymosán Magda alakítása a többi szereplőket is magával ragadja. Tompa Sándor jóízű figuráját, csattanó humorát, harsogó derűltség kisérő. Nagy István biztos művészi fölénytel és eleganciával alakítja szerepét, épp úgy, mint Jenei János és Gróf László. A gonosz rokonok szerepében Czoppán Flóri, Benes Ilona, Csóka József és Réthelyi Ödön fűszeresen csipős egyéni játéka kedves és mulatságos. Vidám jókedvet sodor a színpadra Wojticky Elvira és Miklóssy Margit megjelenése. A kisebb szerepekben kifogástalan Homm Pál és Fülöp Sándor, egyedül Pál Magda nem tud felmelegedni a színpadon és idegenül mozog szerepében.

A zenekart a kitűnő karmester, Schreiber Alajos vezeti, aki társszerzője a zenés vigjátéknak, amelyet Gróf László rendezett gondos körültekintéssel. (Sz. T.)

A SZINHAZI IRODA KÖZLEMÉNYEI:

— Vasárnapi előadások a Katolikus Körben. Vasárnap 3 előadást tart a színház a Katolikus Kör színháztermében. Délután 3 órakor olcsó helyárrakkal a Csárdás operett, délután 6 órakor rendez helyárrakkal a nagyszerű Rút kis kacsa, míg este 9 órakor szintén rendez helyárrakkal az Urilány szobát keres operettnek lesz bemutató előadása.

— Romantikus asszony operett újdonság kerül színpadra hétfőn délután 5 órakor olcsó helyárrakkal az operett együttes legkiválóbbjaival, teljesen a bemutató előadás szerint.

— Urilány szobát keres, Premier. Vasárnap este. A legnagyobb szerű vigjátéknak is beillő humoros szöveget brilliánsan egészíti ki Zsigmond Pál fülbemászó pattogó zenéje az Urilány szobát keres c. operettben. A darab a szezon egyik legtekélyesebb és legszenzációsabb operett újdonsága, amelyet az operett együttes különös gonddal mutat be Oradeán. A darabot Gróf László rendezte, a zenekart Stephanidesz József vezényli. A táncszámokat, amelyekkel a darab tele van tüzdelve, Tebán János tanította be. A főszerepeket a jársulat legkiválóbbjai játsszák. Ugy hogy ez az operett semmiben sem fog mögötte maradni bármely más nagyszerű operettnek. — Az Urilány szobát keres vasárnap este 9 órakor a Katolikus Körben, hétfőn este, kedden délután 5 órakor és kedden este 9 órakor a színházban kerül színpadra rendez helyárrakkal.

HETI MŰSOR:

Szombat este 9 órakor: **A rút kis kacsa.** Vasárnap délután 3 órakor a Katolikus Körben: **Csárdás.** Olcsó helyárrakkal.

Vasárnap délután 6 órakor: **A rút kis kacsa.** A Katolikus Körben. Rendez helyárrakkal.

Vasárnap este 9 órakor: **Urilány szobát keres** (Bejítő Jenő, Kellér Dezső és Zsigmond Pál nagyszerű operettújdonsága. Rendező: Gróf László. Vezényel Stephanidesz József. Főszereplők: Úrmócsy Magda, Pertó Mimi, Báza Eva, Paál Magda, Jenei János, Csóka József, Réthelyi Ödön, Perényi János, Homm Pál, Nagy István, stb. A Katolikus Körben. Rendez helyárrakkal.

Hétfő délután 5 órakor: **Romantikus asszony.** (Olcsó helyárrakkal.)

Hétfő este 9 órakor: **Urilány szobát keres.**

Kedd délután 5 órakor: **Urilány szobát keres.**

Kedd este 9 órakor: **Urilány szobát keres.** (Bucsuelőadás.)

Kis tizenkésztendő leányka nagy hegedűhangversenye

Timișoara. Saját tud. Timișoara város zenekulturája régi tradíciókban gyökerezik. Zene-művészeti centrum volt ez a város mindig, fűt között mindenkoron jelentős zenei tekintélyek éltek s a külföldi nagy művészek is sürűn felkeresték a várost. Ezidőn azonban mintha az eddiginél is hatványozottabb, élénkebb zenei évad kezdődött volna. A november hónap például ugyyszólván a hangversenyek jegyében áll. Idevaló és vendégművészek adtak és adnak hangversenyt ebben a hónapban, azonkívül nagyszabású hangversenyekre készül a Zenebarátok Egyesülete és a Magyar Dalárda is. Mindmennyi valóban színvonalas, értékes, művészi rendezvény, zene-művészeti élmény. S e sürű művészi megnyilatkozások közepette zene-művészeti életünknek nem mindennapi eseménye is lesz, szintén ebben a hónapban, gyermekművész lép a hangverseny-podiumra, tizenkésztendő leányka, mesterhegedűvel a kezében. A számos nagy koncert mellett is, igazi nagy érdeklődés nyilvánul meg a tizenkésztendő művész fellépése iránt — a kis Martzy Jancsika is nagy koncertet ad s az ő fellépése is igazi zenei esemény. Martzy Mihály tanárnak, a Katolikus Népszövetség egyházmegyei központja elnökének, **Tizenkésztendő leányka** tehetségű kisleányáról, annak zeneakadémiai sikereiről nem először esik szó lapunk hasábjain. Ragyogó csillagként indult el a kis hegedűs felelelvő, nagy reményekre jogosító művészi pályáján és teljesítményei már annyira kifinomultak, művésziek, hogy irányítói jónak látták, hogy önálló nagy koncert keretében nyilvánosan is bemutatkozik a kis Martzy Jancsika. November 11-én, csütörtökön este a tisztikaszinó hangversenydobogóján mutatkozik be a tizenkésztendő művész és mesterhegedűje hurja felcsendül Händel szonátája, Bruch híres nagy koncertje, felcsendülnek Beethovennek, Fioconak, Hubaynak, Bartók-nak alkotásai. A nagy érdeklődés, amely a koncert iránt megnyilvánult, nemcsak lokálpatriotizmus és nemcsak a nagy tisztelőnek örvendő Martzy-családnak szól, hanem elsősorban a hegedűsnek, a kis Martzy Jancsika zenei teljesítményeinek.

RADIO

VASÁRNAP, NOVEMBER 7.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. 8.55 Istentisztelet, 10 Beethoven IV. és IX. szimfóniája, 12 Hírek, 12.10 Motzoi zenekar, 13.45 Vidám negyedóra, 14 Gazdáknak, 17 Katonazene, 18 Időszerű anyag, 18.15 Tánccserepek, 19.30 Hangjáték, 20.30 Tanítók énekkara, 21 Hírek, 21.10 Lemezek, Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest. 9.30 Hírek, 10 Református istentisztelet, Prédikál dr Ravasz László, 11 Katolikus istentisztelet, Prédikál: Bangha Béla, 12.30 Zene, 14 Hanglemezek, 15 Gazdasági előadás, 15.50 A rádió szalonzenekar, 16.30 és 18 Előadás, 18.30 Magyar nóták és dalok, 19.30 Jekely Zoltán verseiből ad elő, 19.50 Sporterőlmények, 20.20 Közvetítés Bécsből, Majd: Zene.

HÉTFŐ, NOVEMBER 8.

București. 7.30 A reggeli műsor közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás, viz- és időjárásjelentés, 13 Gramofonlemezek, 13.25 Sporthíreknek adása, 13.40 Gramofonlemezek, 14.15 Hírek közvetítése, 14.30 Gramofonlemezek, 15 Hírek, 16.45 Előadás, 17 Hanglemezek, 18 Időszerű anyag, 18.15 Roman dalok, 18.55 Felolvasás, 19.10 Lemezek, 20.15 Rádiózenekar, 21.30 Hírek, 21.45 Vendégszóló zene.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon, 8.20 Étrend, 11 Hírek, 11.20 és 11.45 Felolvasás, 12.10 Vízjelzőszolgálat, 13 Déli harmonizó, 13.05 Hegedű, zongora, utána balalajkzene, 17.45 Magyar nóták Bura Sándor kísérettel, 18 Puhár István előadása, 18.30 Hanglemezek, 19.25 Elbeszélések, 20.15 Hangverseny, 22.25 Cigányzene

Arcáthirdetések

Lakás

Egy szoba, előszoba, konyha, spejz kiadó. Oradea, Strada Bratianu No. 52.

Butorozott udvari szoba kiadó azonnalra. Oradea, Str. Bratianu 61.

2 szobás

utcai lakás mellékkelhelyiségekkel azonnal kiadó. Vajna, Oradea, Str. Gen. Holban 22.

Kiadó

december 1-re 2 szobás mellékkelhelyiségekkel álló uri lakás Oradea, Str. Moldova 22.

Alkalmazás

Házvezetőnőnek

elmenne a háztartás minden ágában jártas urinő, aki főzést is vállal, plébániára vagy urinőhöz. Leveleket a kiadóba kér.

Hűlőféle

Háziszóttos gyapjukelmék,

jutta futó szőnyegek készültek a Katalin-telepi Leánypatronázsban. Erdeklődni lehet a Szent Vincze-intézetben. Telefon 612. Megrendelhető bármilyen mintán.

Egy lóerős

villanymotor megvételre keresek. Oradea, Str. Neptun 12. szám. (Kommendánsrét.)

Eladó

karácsonyi ajándéknak igen alkalmas szép, lapos, duplafedelű **arany férfifóra.** — Közelebbi megtudható a kiadóhivatalban.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Adás-vétel

Eladó

két ösezesukható erős vaságy és egy 4 kéces tűrőli káposzta gyalu Orade, Aurel Vlaicu 32.

Egy szmoking

középtermetre eladó. — Oradea, Strada Nicolae Zsiga 50. szám.

Eladó

két antik ruhás szekrény. Oradea, Str. Ioan Ghica No. 18.

Selyem abrosz

és selyem függönyök eladók. Oradea, Strada Vlahuta 16. földszint bái

Megvételre keresek

használt, de jó karban lévő magyar-német és német-magyar szótárt Bővebbet a kiadóhivatalból.

Huedini

saját termései fajtalmá kapható. Oradea, Str. Averescu 37. szám alatt — Ugyanott egy jókarban lévő, rézrel díszített fehér ágyladó.

Fajgyűmölcsfák,

díszeszerejk, alakbuzsuzók és fenyők kaphatók Széles faiskola, Oradea, Str. Hasdeu 5.

Szőnyegjék,

modern házi szőttés, legelőcsobban kaphatók. Oradea, Str. Take Jonescu 53. szám.

Házasság

Finomlelkű,

idősebb árva urileány házasság céljából hozzáálló uriembert keres. Kelengyére pénzem van „40-es” jellegre e lapba jelezve.